

Aastarõngad
Tallinna Toomkooli häälekandja
kevad 2017

Sisukord

Viis sündmust 2016/2017. õppeaastast.....	4
1.p tegemised 2016/2017	8
1.t tegemised 2016/2017.....	11
2.p tegemised 2016/2017.....	13
2.t tegemised 2016/2017.....	14
3.p tegemised 2016/2017.....	16
3.t tegemised 2016/2017.....	16
4.p tegemised 2016/2017.....	17
4.t tegemised 2016/2017.....	19
5. klassi tegemised 2016/2017	21
6.p tegemised 2016/2017.....	24
6.t tegemised 2016/2017.....	25
Eesti Vabariik 99.....	27
Tõe terad!.....	29
Mina ja Eesti	30
Isad-emad õpetajarollis.....	33
Emadepäeva fotoprojekt	35
Liikudes kevadesse.....	36
Igavesti koolis.....	40
Minu venna Oliveri haridustee.....	43
Uute õpetajate esimene aasta Toomkoolis.....	46
Laps, kes tuleb kooli, kannab kaasas kodunt saadud väärtuste pagasit.....	50
Eduard von Dellingshauseni mälestusi Tallinna Toomkoolist	53
Raamatusoovitused	55

Hea lugeja!

Sinu ees on Tallinna Toomkooli häälekandja Aastarõngad. Nii nagu puud kasvavad aasta-aastalt jämedaks ja tugevamaks, moodustades puu tüves kontsentrilisi ringe ehk aastarõngaid, nii kasvab ka meie taasavatud kool. Järgmisel õppeaastal algab õppetöö III kooliastmes ja uues majas, õpilasi ja õpetajaid on jälle veidi rohkem ning koolipere selle võrra rikkam ja mitmepalgelisem.

Iga aasta on isenäoline, seepärast on ka Aastarõngad igal aastal ise tegu, sedamööda, kuidas kujunevad kooliaasta tegemised ja tegutsemistingimused.

Aitäh kõigile, kes numbri kokkupanekul nõu andsid ja kaastööd tegid!

Meeldivat lugemist!

2017. aasta numbri toimetaja
eesti keele ja kirjanduse õpetaja
Reet Klettenberg

Viis sündmust 2016/2017. õppeaastast

Heiki Haljasorg

Toomkooli õpetajad käisid palverännakul Wittenbergis

4

Mõned Tallinna Toomkooli õpetajad käisid koolivaheajal palverännakul Saksamaal ning külastasid Martin Lutheri ja Johann Sebastian Bachiga seotud paiku. Kõiki neid paiku tutvustas Tallinna Toomkooli lapsevanem ja kirikuõpetaja Matthias Burghardt. Külastati Schmalkaldenit (siin ilmusid 1537. aastal Schmalkaldeni artiklid, mis on luteriliku usudoktriini kokkuvõte), Eisenachi (1498–1501 käis Luther siin koolis ja 1685. aastal sündis siin Bach), Erfurti (1501–1521 õppis Luther siinses ülikoolis õigusteadust ja teoloogiat), teed Mansfeldist Erfurti (1505. aastal oli siin äikesetorm ja Lutheri andis siin mungatöötuse), Wartburgi (1521. aastal tõlkis Luther siin Uue Testamendi saksa keelde) ja Wittenbergi (1517. aastal naelutas Luther siinse linnakiriku uksele 95 teesi). Teekond on [järelkuulatav](#) Raadio 7 saates „Roosiaed“. Tallinna Toomkoolist olid reisil kaasas Riina Lõhmus, Ahti Saares, Egle Viilma, Veljo Kaptein, Aet Hintsov, Heiki Haljasorg, Matthias Burghardt, Mai-Liis Mäeväli ja Hanna Kaptein.

Toomkooli pere Schmalkaldenis

Jõululaululugu Toomkirikus

Toomkooli lapsevanemad, eeskätt Loomelabori tuumik, korraldasid 3. detsembril 2016 Tallinna Toomkirikus piduliku kontserdi „Jõululaululugu“. Kaetud oli kohvilaud, osta sai laululehti, kalendreid ja jõulukaarte. Kaasa aitasid Toomkooli lauluõpetajad ja laululapsed. Esines Helin-Mari Arder Trio ning õhtut juhtis Hannes Võrno. Heategevusliku „Jõululaululoo“ ürituse tulemusena koguti annetusi Tallinna Toomkooli IT-vahendite toetuseks.

Esineb Helin-Mari Arder Trio

Kohtumine haridusministriga

18. jaanuaril 2017 kohtusid Eesti Kristlike Erakoolide Liidu juhatus ja Eesti Kirikute Nõukogu esindajad haridus- ja teadusminister Mailis Repsiga. Üheskoos arutati erakoolide senise rahastamissüsteemi üle ja püüti leida lahendusi tuleviku tarvis. Teemasid oli ka teisi: religiooniõpetuse õpetamine munitsipaal-5 koolides, õpetajakoolitus, alusharidus jne. Täname haridusministrit, kes näeb kristlikke koole tänase koolivõrgu osana ja partnerina, selle kahetunnise konstruktiivse kohtumise eest!

Eesti Kirikute Nõukogu ja Eesti Kristlike Erakoolide Liidu esindajad kohtumas haridus- ja teadusminister Mailis Repsiga. Pildil vasakult Mart Laidemets, Mailis Reps, Andres Pöder, Philippe Jourdan, Heiki Haljasorg ja Egle Viilma. Kaadri taha jäid Urmas Viilma, Tarvo Siilaberg ja Jaak Aus. (Foto: Urmas Viilma)

Kirikuõpetaja Patrik Göransson sai presidendilt aumärgi

President Kersti Kaljulaidilt aumärgi saanud rootslasest kirikuõpetaja Patrik Göransson on veendunud, et Eesti tõelised kangelased on talupidajad ning monarhiat võiks võtta kui investeringut tulevikku. „Tuleb alati olla väga tänulik, kui keegi paneb tähele, mida on tehtud, ja et ka meie ajal on asjad, mida ei saa osta ega endale nõuda,“ ütles president Kersti Kaljulaidilt Valgetähe V klassi aumärgi saanud Tallinna Rootsi-Mihkli koguduse kirikuõpetaja Patrik Göransson ajalehes [Postimees](#). Palju õnne Patrikule, kes on ka Tallinna Toomkoolis palvusi pidanud ning olnud korduvalt saatjaks õpilaste õppekäikudel.

Kirikuõpetaja Patrik Göransson sai presidendilt Valgetähe V klassi aumärgi.

Eesti Teaduste Akadeemias toimus hariduskonverents

31. märtsil 2017 toimus Eesti Kirikute Nõukogu ja Siseministeeriumi koostöös hariduskonverents pealkirjaga „Milline on hea haridus?“ Konverentsi alapealkiri oli: „Milline on hea haridus ja hea kasvatus kodus, lasteaias, koolis, meedias, kirikus, teatris ja ülikoolis?“ Konverentsi avapalvus peeti Toomkirikus ning edasi toimus töö Eesti Teaduste Akadeemias. Toomkirikus teenisid kaasa piiskop Tiit Salumäe ja Toomkoguduse õpetaja Arho Tuhkru ning kõnet pidasid EKN-i asepresident, peapiiskop emeeritus Andres Pöder, Siseministeeriumi Usuasjade Osakonna juhataja Ilmo Au ja Arho Tuhkru. Eesti Teaduste Akadeemias pidas peaettekande Tartu Ülikooli ja Tallinna Ülikooli emeriitprofessor Rein Veidemann teemal „Haridus kui (eesti) kultuuri funktsioon“. Toimus seitse paneeldiskussiooni ja lisaks veel üks ettekanne. Paneeldiskussioonide teemad olid „Hea haridus ja hea kasvatus ja kaplanite roll“ (paneeldiskussiooni juhtis Arho Tuhkru; vestluses osalesid Jaak Aus, Triin Käpp ja Katrin Keso-Vares), „Hea haridus ja hea kasvatus ning meedia roll“ (paneeldiskussiooni juhtis Heiki Haljasorg; vestluses osalesid Helle Aan, Janek Mäggi, Mare Pihlak ja Indrek Treufeldt), „Hea haridus ülikoolides ja kõrgkoolides“ (paneeldiskussiooni juhtis Marko Tiitus; vestluses osalesid Siimon Haamer, Arne Hiob, Urve Läänemets, Mattias Palli, Ove Sander ja Meeli Tankler), „Hea haridus ja hea kasvatus koolis“

(paneeldiskussiooni juhtis Signe Aus; vestluses osalesid Helve Lökk, Kersti Nigesen, Tarvo Siilaberg, Liivika Simmul ja Egle Viilma), „Hea haridus ja hea kasvatus lasteaias” (paneeldiskussiooni juhtis Külvi Teder; vestluses osalesid Triinu Lüüde, Kairi Sepp, Anne Haagen, Anneli Virves ja Heidi Sarap), „Hea haridus ja hea kasvatus kirikus” (paneeldiskussiooni juhtis Lauri Koogas; vestlusingis osalesid Lemme Aulis, isa Igor Gavrilchik, Mervi Kalmus, Veljo Kaptein, Mai-Liis Mäeväli ja Rutti Proosa) ning „Hea haridus ja hea kasvatus teatris” (vestlesid Heiki Haljasorg ja Lembit Peterson). Ettekande teemal „Hea haridus ja hea kasvatus kodus” pidas Liivika Simmul.

Hariduskonverentsil Eesti Teaduste Akadeemias oli palju kuulajaid.

Konverentsil osales 129 inimest, mistõttu kõik kohad Eesti Teaduste Akadeemias olid täis ning tuli tuua lisatoole. Ürituse peakorraldaja oli Heiki Haljasorg. Hea nõuga aitas kaasa Egle Viilma, kaunid plakatid, toredad kingitused ja meened organiseeris Merike Rehepapp.

Vestlus meedia rollist: Mare Pihlak, Helle Ann, Indrek Treufeldt, Janek Mäggi ja Heiki Haljasorg.

1.p tegemised 2016/2017

Heiki Haljasorg

Esimene koolipäev Tallinna Toomkoolis

Kõik algas piduliku palvus-aktusega Tallinna Toomkirikus, kus kõne pidasid Tallinna Toomkooli direktor Egle Viilma ja EELK peapiiskop Urmas Viilma ning 1.p ja 1.t klass said aabitsa oma klassijuhatajalt ja Piiblilugude raamatu Tallinna Toomkoguduse õpetajalt Arho Tuhkrult. Aktusel laulsid Tallinna Toomkooli õpetajad.

Tallinna Toomkooli 1.p ja 1.t klass koos peapiiskopi, direktori, kaplani ja klassijuhatajatega

Pärast palvus-aktust tulid Tallinna Toomkooli 1.p ja 1.t klassi lapsed rongkäigus Toompealt alla koolimajja. Lippu kandis õpetaja Ahti Saares. Järgnes klassi-

juhatajate tund koolimajas. Esimese koolinädala möte oli Tallinna Toomkoolis kuningas Saalomonilt, kes on kirjutanud: „*Persona felix, qui invenit sapientiam*” (‘Õnnelik on inimene, kes leiab tarkuse’) (Õp 3:13).

1.p ja 1.t õpilased Aegna saarel

9. septembril 2016 käisid Tallinna Toomkooli 1.p ja 1.t klassi õpilased laevaga Vesta Aegna saarel. Õpilased külastasid Põhjaranda ja Lemniku nina (Aegna saare kirdetippu) ning nägid suuri sipelgapesasid, endist kasarmut, rannakaitse komandopunkti, kivilabürinti, rändrahnu, kalmistut (kuni 1922. aastani oli kalmistu juures ka kabel), väändunud mändi ja sadamat.

Tallinna Toomkooli 1.p ja 1.t õpilased Aegna saare kirdetipus Lemniku ninal

Lisaks toredatele mängudele kiiguti, saadi selgeks üksteise nimed ning joodi kaevuvett. Õpiti tundma seeni (punane kärbseseen, sirmik, tatikas, pilvik, riisikas), ämblikke (ristämblik), sisalikke, samblikke (põdrasamblik, alpi põdrasamblik, islandi käokõrv, habesamblik), sammalt (harilik valvik) ja taimi (jänese kapsas, tatari piimikas, kibuvits, mesisinep, raudrohi). Üle kaheksa tunni jalutamist saarel tõi kõigile õhtul kosutava une. Õpilastega oli kaasas ka Ralfi ema.

1.p poisid külas Pika jala väravatornis

28. septembril külastasid 1.p klassi õpilased Pika jala torni. Poisid said teada, et Pika jala tornis tegutsev kunstnik Tõnu Lauk on lõpetanud Tallinna Gustav Adolfi Gümnaasiumi ja *cum laude* Eesti Riikliku Kunstiinstituudi.

Tallinna Toomkooli 1937. aasta märk

Ta on teinud Pirita kloostri sepistatud väravad (1980), Niguliste kiriku Antoniuse kabeli väravate võred (1982) ning Ivo Schenkenbergi kiivri ja turvise filmis „Viimne reliikvia“ (1969). Lisaks on ta rajanud Ruhnu saare talumuuseumi. Tema tütar Katariina on mänginud Juliet Shakespeare'i näidendis „Romeo ja Julia“ Tallinna Linnateatris (1992). Poisid nägid vana Tallinna Toomkooli märki (1937) ning Tõnu Laugu vanatädi sinimustvalget lippu (1938) ning said käes hoida rapiire ja panna pähe vehkleja kaitsekiivrit.

Toomkooli õpilased koos Tõnu Lauguga Pika jala väravatornis

Pika jala väravatornis on töötanud ka sellised kunstnikud, nagu skulptor Juhan Raudsepp, maalikunstnik Olev Subbi, lastekirjanik ja kunstnik Edgar Valter, maalikunstnik Valdur-Olev Ohakas, graafik Peeter Ulas, maastikumaalija Oskar Ludvig, metallikunstnik Heino Müller, kunstnik, arhitekt ja luuletaja Leonhard Lapin ning kunstiajaloolane Juhan Maiste.

Toomkooli 1.p klassi õpilased rääkisid lugusid Vana-Kreekast

Mõned 1.p klassi poisid rääkisid Raadio 7 saates „Roosiaeg“ kaheksa lugu Vana-Kreekast. Üks õpilane Martin-Heimar Melsas rääkis Kreekast ise parajasti seal viibides. Saade on järelkuulata [siit](#).

Toomkooli 1.p klassi õpilased liri saatkonnas

30. märtsil käisid Tallinna Toomkooli 1.p klassi õpilased liri saatkonnas Toompeal. Poisse ja klassijuhatajat võtsid vastu suursaadik Tema Ekstsellents Frank Flood ja saatkonna sekretär Liina Saan. Pärast saatkonna maja ja konsulaarosakonnaga tutvumist tutvustas suursaadik Frank Flood õpilastele lirimaad ning esitas lirimaa kohta küsimusi. Iga õige vastuse eest said poisid auhinna, milleks oli Eesti–liri lipumärk.

Tallinna Toomkool 1.p klassi õpilased liri saatkonnas Toompeal

Kohtumise lõpus kinkis suursaadik poistele lirimaa-teemalise raamatu, mida jäi kaunistama lirimaa suursaadiku autogramm. Kiita tuleks poistest eriti Justust, kes teadis liri jalgpallurit Robbie Keane'i. Lihtne oli Michaelil, sest sellel nädalal käis Eestis lirimaa põllumajandusminister Michael Creed. Lisaks on veel lirimaa presidendi nimi Michael, täpsemalt Michael D. Higgins. Lirimaa kaitsepühak on püha Patrick, kelle sümbol on ristikhein, püha kolmainuse sümbol.

Poisse ja klassijuhatajat võttis vastu suursaadik Tema Ekstsellents Frank Flood.

1.t tegemised 2016/2017

Tuuli Urb

Kooliaastasse mahub palju meeldejäävaid sündmusi. Toredaks alguseks oli juba esimene september, mis suure pidulikkusega algas Toomkirikus.

Oma meenutuse pani kirja Grete Elise.

Esimene koolipäev! See oli tore ja vahva. Eriti tore oli see, kui oma klassi nägime. Kirikus oli ka tore, aga mitte nii tore kui koolimajas. Koolis oli vahva, palju uusi sõpru, uued klassid, erinevad tunnid. Need kõik ongi toredad.

Enim meelierutavaks sündmuseks oli 9. septembril toimunud matk Aegna saarele. See tõi kaasa palju positiivseid emotsioone ja ka pisut väsimust ja eneseületamist. Sügisealguse päev oli meeldivalt soe ja päikeseküllane. Meri oli rahulik ja eredalt sillerdav. Laevasõit üle vee kulges rahulikult. Tõeline matk algas saarele jõudes. Igaüks võttis sellest päevast kaasa oma mälestused.

Laste meenutusi matkast

Marta: Mulle meeldis see, kui me poistega sõda tegime. Mulle meeldis rannas ja looduses oli väga soe.

Herta: Mulle meeldis kõige rohkem see matk Aegna saarele, kus tutvustati meile taimi.

Maria Isabel: Mulle meeldis, et seal sai mängida ja igasugustest mereasjadest pilti teha. Mulle tuli sisalik

käe peale ja ei tahtnud enam ära minna. Olime metsas ja nägime seeni ja tegime neist pilti. Käisime mere lähedal ja hüppasime adru peal, liiva peal mängisime kulli.

Miina: Me katsusime käe ja jalaga merd, käisime suure kivi peal. Mariale tuli sisalik käe peale. Sõime igasuguseid asju ja hüppasime mereadru peal.

Anni: Mulle meeldis Aegna saarel selle maastiku pärast. Seal oli sammal. See oli põdrasamblik. Me läksime saarele laevaga, sõitsime tund aega. Aegnal oli väga ilus rand. Liiv oli puhas ja kivid olid mere ääres. Ning seal oli tõesti nii tore!

Heleri: Aegna saarel saime juttu ajada, mängida ja matkata. Me läksime saarele väikese paadiga. Saarel mängisime koera ja kulli. Me tegime tutvumismänge.

Adele: Aegna saarele sõitsime laevaga ja ostime laeva putkast palju nanni. Laeva peal nautisime ka tuult. Mulle meeldis Aegna saar, sest seal oli väga soe ja me tegime poistega sõda. Lõime üksteist jopedega ja loomulikult me tüdrukutega jooksimine poistele järele. Aegna saarel sõime, see oli ka mõnus.

Palju rõõmu tõi novembri alguse isade nädal. Eriti neile lastele, kelle isal oli võimalik kooli tulla. Meil oli kolm väga erinäolist kohtumist, kus sai tutvuda lenduriametiga, harjutada malemängu ja oma mõtteid legodega väljendada.

Lastel endil oli keeruline oma mõtteid kirja panna, kuid mõned terakesed siiski.

Iris: Mulle meeldis see, et isad käisid koolis ja minu isa käis ka. Ta rääkis lennundusest. See oli nii lahe. Ja ta tuletas meelde, et õues on tore.

Paula: Meie isa käis ka. Ta käis malet õpetamas. Ja käisid veel Irise isa ja Grete isa.

2.p tegemised 2016/2017

Aet Hintsov

Teise klassi poisid on sel aastal osa võtnud mitmest toredast üritusest.

Sügisel tegime koos peredega vahva matka Pääsküla rabasse. Nautisime kuldset sügist ja kauni looduse eripära. Kõik jaksasid liikuda omal jalal ja nutividinad jäid heaga taskutesse, sest sõbraga jutustada oli põnev.

Vahva, et enamik peredest oli esindatud ja kaasa tulid väikesed ja suured õed-vennad, koeradki. Ronisime vaatetorni ja mõnigi komistas jalgupidi vette, kuid see just teebki olemise tagantjäreli lõbusaks, kui meenub mõni väike ekstreemsus.

Loomulikult oli tipp hetk see, kui oli aeg oma matka-kottide sisu välja kraamida ... ja mida seal kõike ei leidunud: praesaiad munaga, soe singipirukas, erinevad küpsised ja küpsetised, puuviljad, soe tee termosega. Kõik see maitstes värkes õhus kui parimas restoranis.

Aitäh kõigile, kes kohale tulid ja ühisüritusse oma panuse andsid!

Talvel ootavad ju kõik jõuluvana ja nii ka meie. See-kord pidasime vahva talvise ürituse maha Kalamaja Teatris. Et oleks ikka seltsis segasem, pidasime seda pidu koos tüdrukuteklassiga. Vahva päkapikk mängis lastega erinevaid jõulumänge ja loomulikult said nii poisid kui ka tüdrukud jõuluvana oma oskusi

näidata. Poistel olid toredad kostüümid ja hästi selgeksõpitud näidend, mida suure rõõmuga esitati. Õppisime kaaslast kuulama ja iseennast kuuldavaks tegema, jõuluvana kiitis väga poiste ilmekat näitlemis- oskust. Pärast sai igaüks veel vabal valikul luuletusi, laule ja pillilugusid ette kanda, kingitusest ei jäänud keegi ilma.

Pidulik jõuluüritus lõppes vanemate kaasabil tehtud uhke söömaajaga.

13

Kevadet tervitasime seekord aga hoopis Pärnus, kus kogu päeva toimus midagi põnevat.

Juba varahommikul olid kultuuri- ja loodushuvilised lapsed kogunenud bussi ja sõit suvepealinna võis

alata. Kuna ühte rataslaeva mahtus kolm klassitäit lapsi, siis said meie poisid rohkem tuttavaks ka oma kooli neljandikega.

Pernova looduskeskuses saime osa põnevast lemmikloomade tunnist, mis ei jätnud küll kedagi emotsioonituks. Saime teada, miks peavad närilised kogu aeg midagi närima, kuidas puhastada puuri, mida teha haige loomaga jne.

See on tõesti tore maja, kuhu tasub ka oma vanemad uudistama viia, et näha liblikate värvikirevust, taluda troopikakuumust ja näha erinevate taimede kasvu-eelistusi.

See aga oli meie reisiplaanide esimene osa, edasi liikusime Endla teatrisse etendusele „Peeter Paan”. Seal oli nii mürtsu ja pauku kui unistavat hellust,

erinevaid karaktereid ja kaasahaaravat mängulusti, mis poistele väga meeldis.

Pikk kevadpäev jõudis rõõmsasti õhtusse ja Tallinnas ootasid vanemad oma lapsi koju, et ühise õhtusöögi-laua taga muljeid kuulda ja häid mõtteid jagada.

2.t tegemised 2016/2017

Ragne Arumägi

2.t klassil on olnud sel aastal palju toredaid sündmusi ja ettevõtmisi.

Eriti on tüdrukutele meelde jäänud kirjanik Kadri Hinrikuse külaskäik enne jõule. Selleks ajaks olid tüdrukud läbi lugenud tema raamatu „Et head haldjad sind hoiaks” ja ette valmistanud palju huvitavaid küsimusi. Tekkis mõnus vestlus laste ja kirjaniku

vahel. Kadri tutvustas ka teisi enda kirjutatud raamatuid ja luges ette mõned katkendid. Kõige rohkem meeldis aga tüdrukutele üheskoos jutu välja mõtlemine. Igaüks sai olla loov ja üllatada teisi oma mõtteerksuse ja puäntidega.

Teine tore sündmus leidis aset märtsi alguses Tallinna Loomaaias. Käisime vahval õppekäigul, kus saime tutvust teha erinevate loomadega. Tüdrukute lemmikud olid väikeloomad ja maod, erinevad ahvid, suursugused ninasarvikud ja elevant ning loomulikult jääkaru Friida koos oma imearmsa pojaga. Kuid kõige suurema emotsiooni said tüdrukud miniloomaaia. Seal said lapsed suhelda väikeste kitsedega: võtta neid sülle, toita ja mängida. Samuti tehti tutvust erinevate kodulindude ja jänestega. Päev oli täis rõõmu ja üllatusi.

Väga vahva üritus oli ka lihavõttepühade tähistamine koolis. Hommik algas põneva aaretejahiga Tallinna vanalinnas Toomkooli vahetus läheduses, et paremini oma kooliümbrust tundma õppida. Selle tore retke korraldas Brigitta koos oma suure õega. Suur, suur aitäh neile! ☺ Kooli tagasi jõudes leidis iga tüdruk oma sahtlist üllatusmuna ja rõõm oli veelgi suurem. Seejärel oli Simonal ette valmistatud nutikust nõudev viktoriin ja siis tuli kohustuslik munakoksimine, millest väljus võitjana Eva-Brita. Päeva lõpetas ülipõnev mäng, kuhu olid kaasa haaratud kõik tüdrukud ja kus hasarti jätkus kuni viimaste sekunditeni. Selle tore seltskonnamängu õpetas meile Hanna.

15

3.p tegemised 2016/2017

Lauri Koogas

16

18. oktoobril käisime Lennusadamas viikingite näitusel, kus poistele tutvustati viikingite ajalugu, uskumusi ja igapäevaelu. Eredamalt jäid meelde viikingite laevad ja relvad. Poistele räägiti palju erinevatest leidudest, mida arheoloogid on viikingite kohta leidnud. Poistel avanes võimalus ka ise arheolooge mängida. Gruppidesse jaotatult pidid nad kindlate reeglite järgi ja töövõtetega väljakaevamist teostama.

18. novembril käisime klassiga Viimsis Sõjamuuseumis. Selle õppekäigu pakkusid poisid ise välja. Sõjamuuseumis olid erinevad ekspositsioonid, näiteks väljapanekud esimesest ja teisest maailmasõjast, Eesti riigikaitsest, erinevatest relvadest ning kaitseliidu tuba. Poistele meeldis väga ka metsavendade varjend ning selle kõrval olevad puust relvad. Poisid said proovida metsavendade varjendit rünnata. Samuti tekitas elevust relvade ekspositsioon, poisid olid muidugi veidi pettunud, et relvi katsuda ei saa. Saime teada, kust pärineb sõna *tank*. See tuleb sellest, et sõjamasinad maskeeriti vedelikumahutiteks, mille ingliskeelne vaste ongi *tank*. Meeleolukas oli ka soomusrong nimega Uku, sest üks klassivend kannab sama nime. Kõige suuremat elevust tekitas aga rasketehnika angaar, kus olid erinevad sõjamasinad ning suurtükid. Lisaks muljetavaldavale väljapanekule

said poisid ka masinates sees käia ning nendega lähemat tutvust teha.

23. veebruaril käisime koos tüdrukutega ajaloomuuseumis. Lastele anti kätte kaart, mille peale olid märgitud erinevad punktid, ning igas punktis ootas ülesanne, mille lahendamiseks tuli tähelepanelikult giidi kuulata. Lastele räägiti Suurgildi hoone ajaloost ja tähtsusest. Näiteks kes selles hoones algselt koos käisid ja mida nad seal tegid. Tutvustati ka erinevad ruume ja väljapanekuid. Üheks huvitavaks väljapanekuks olid Eestis käibel olnud valuutad: rublad, margad ja lõpuks kroonid.

3.t tegemised 2016/2017

Katrin Võormann

3. klassi tüdrukutel on sellel õppeaastal olnud käimisi ja üritusi palju — käisime raamatukogutunnis, kohtumisel lastekirjanik Ilmar Trulliga, Lastekirjanduse Keskuses, Seenenäitusel, Ajaloomuuseumi Suurgildihoones — ja seda loetelu võiks veel pikalt jätkata. Kõige meeldejääävamaks sündmuseks peavad lapsed ise novembris Tartus käimist. ERM ja Ülikooli kunstimuuseumis gemmide meisterdamine olid küll põnevad, aga iseäranis jäid meelde rongi- ja bussisõit ning omapärane tänavakunst.

Ülikooli kunstimuuseumis

Teiseks vaieldamatuks lemmikuks on nüüd juba traditsiooniks saanud piparkoogitaina valmistamine, piparkookide küpsetamine ja kaunistamine klassi-

juhataja kodus. Jagasime omakeskis kingitusi ja lisaks kõigele praktilisele laulsime.

Kolmandaks võib välja tuua kohtumise lastekirjanik Ilmar Trulliga, mis algas küll hilinemise ja omavahelise nääklusega, aga osutus kokkuvõttes üheks vahvaks ürituseks. Kõigil oli ettekujutus kirjanikust olemas, sest 3.t tüdrukud armastavad väga Ilmar¹⁷ Trulli luuletusi. Paljud julgesid mõningaid pähe õpitud luuletusi ka kirjanikule esitada. Ilmar Trull osutus väga avatud ja südamlikuks inimeseks ja mul on hea meel, et meil oli võimalik temaga kohtuda, juttu puhuda ning saada soovitusi edukaks loovkirjutamiseks.

4.p tegemised 2016/2017

Mai-Liis Mäeväli

Energia Avastuskeskus

9. septembril osalesime Energia Avastuskeskuses USA füüsiku, okeanograafi ja ennekõike loova õppimise eksperdi Ed Sobey juhitud töötoas. Poisid ehitasid esmapilgul kokkusobimatutest asjadest mänguautosid, panid need mootori abil liikuma ja tõestasid nii endale kui ka teistele, et oluliste teadussaavutusteni jõuab vaid katse ja eksituse meetodil.

Töötoas said õpilased rakendada oma teoreetilised teadmised praktikasse. Vooluringi osad olid küll pähe õpitud, kuid juhtmete õige ühendamine vajas katsetamist. Töö käis etappide kaupa. Esmalt tuli papist,

teibist ja muust ehitada auto, mis suudaks kallakust alla sõites liikuda otse. Seejärel tuli lisada mootor ja panna auto ise liikuma. Viimane, kõige keerulisem ülesanne oli võidusõidu korraldamine. Kelle auto on kõige kiirem?

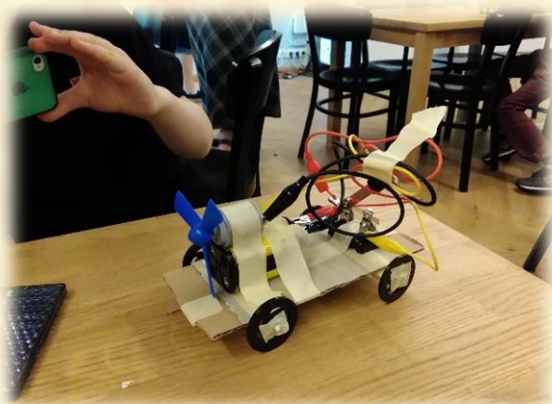
Ed Sobey õpetas meile: 1. Kõike, mida teed, tee ruttu. 2. Tee nii palju vigu, kui suudad, aga ruttu! 3. Varasta ideid.

Need on olnud head õpetussõnad ja saatnud meid läbi selle aasta.

Poisid meenutavad töötuba:

Remi: Mulle meeldis Energia Avastuskeskuses, sest seal me saime teha tiimitööd ja saime teha ise autosid.

Martin: Seal sai ehitada ise auto.

Kelle auto on kõige kiirem?

Klassiõhtu

4. novembril toimunud 4. klasside klassiõhtu oli sel korral erilisem, kuna pidu toimuski õhtul. Lastele eriliselt meelepärane on maitsev kõhutäide, mis avaldus kaasatoodud küpsetistes ja muudes hõrgutistes. Süüa sai, juua sai, nalja sai, mängida sai. Ja kui väljas pimedamaks ka läks ja lauad-toolid seina äärde olid lükatud, algas vägev disko. Kaasa olid võetud nii kõlarid kui ka värvimuutvad lambid. Pikast nimekirjast sai valida soovilugusid, mida diskorid Elias ja Robert mõnuga piduliste rõõmuks kõlada lasid.

Robert: Minule meeldis klassiõhtu, sest seal oli palju erinevaid tegevusi.

Bruno: Klassiõhtul sai tantsida diskol ja süüa maitavat toitu.

Pärnu

29. märtsil toimus teatrikuule pühendatud väljasõit Pärnusse. Ekskursiooni innustajaks sai Peeter Paan, kes ootas meid, 4.p, 4.t ja 2.p, Endla teatrisse etendusele. Enne veel avanes meeldiv võimalus külastada Pernoova looduskeskust. Oma vahva mätsakuse, planetaariumi, „botaanikaiaia“, „loomaaia“, näituste ja mängudega moodustas see omamoodi elamuse. Õpitoas tutvusime põhjalikult kivimitega, mida leidub Eesti aladel.

Teatrietendus oli hoogne ja kõitev. Laval oli mitu lastele tuttavat näitlejat ja seda vahvam oli jälgida nende esinemist.

Kas see on liivakivi või kukersiit?

Milline nahk millisele loomale kuulub — tee kindlaks!

Poisid meenutavad ise nii:

Ott Marten: Pärnu ekskursiooni lemmikosa oli teater. Mulle meeldis seda mõttes parandada.

Johannes: Mulle meeldis Pärnu ekskursiooni juures etendus „Peeter Paan”. Õudne oli see, kui kapten Konkaskäsi ja ta kaaslased püstoliga paugutasid.

Christopher: Pärnus oli tore. Seal õppisime uusi asju kivimite, loomade ja looduse kohta.

19

4.t tegemised 2016/2017

Riina Lõhmus

Esimese poolaasta üks vahvamaid ettevõtmisi oli isadepäeva puhul toimunud koolitund koos isadega. Tüdrukud ise valmistasid ette 15-minutilised tunnid: nuputamise, eesti keele, meisterdamise, inglise keele. Isad olid väga usinad, tähelepanelikud ja teadmishimulised õpilased. Selgus, et emakeelepäeval raadios tehtav etteütetus on päris raske, inglise keele luuletus ei jäägi mõne minutiga niisama kergelt pähe ja et paberist konnad on head, aga isepäised hüppajad. Kui lapsed saavad koolis hindeid, siis eriti usinaid isadest õppureid premeerisid lapsed hoopis Muhu leiva ja suure koduse õunamahlaga. Isadepäeva nädalal käisid meie klassis tunde andmas ka Marioni isa Urmas, kes rääkis majade projekteerimisest ja nende sisustamisest, ning Laureni isa Lauri, kes andis lühikursuse merel hakkamasaamiseks — õppisime tegema erinevaid sõlmi.

4. klassi tüdrukud on suured loomasõbrad. Mitmel lapsel on koer ja paljud unistavad oma koerast. Selleks, et koertega sõbrustada ja ise koerale hea peremees olla, on aga vaja ka teadmisi. Käisime neid saamas loodusmuuseumis, kus kohtusime samojeedi koera Fjodori ja tema omanikuga. Tüdrukud said teada, kuidas koerale läheneda (kindlasti mitte selja tagant) ja sõprust luua, kuidas end vajadusel kaitsta ja mida võõra koeraga kohtudes kindlasti teha ei tohi (näiteks hirmunult jooksu pista).

Meeldejäädavad võivad olla ka tavalised koolipäevad — eriti siis, kui käsitöötunnis on käsil hoopis kokkamine. Tüdrukud olid väga õhinas, kui valmistasime võileibu, salatit ja smuutit. Lapsed jagunesid gruppideks, kõik said ise välja mõelda menüü, tuua retseptid, vajalikud toiduained ning ühistööna valmisisid väga maitsvad söögid-joogid. Tüdrukud tulevaste perenaistena iga-tahes hätta ei jää!

Selle kevade oodatud üritus oli ekskursioon Pärnusse. Pärnus külastasime Pernova looduskeskust ja vaatasime Endla teatris etendust „Peeter Paan ja valge lind Wendy“. Looduskeskus on väga põneva arhitektuuriga, huvitavate väljapanekute ja lemmikloomatoaga. Meie saime seekord rohkem teada Eesti kivimitest. Kas sina teadsid, et põlevkivi teine nimetus on kukersiit?

„Peeter Paan“ oli piisavalt põnev ja mänguline etendus, kust ei puudunud lõbusad tantsud ja laulud ning ehmatavad paugud.

Tüdrukud kirjutavad:

Loore: Kui ekskursioon Pärnusse oli alanud, siis teadsin, et tuleb tore päev. Bussis oli lahe ja lõbus. Kui me kohale jõudsime, siis läksime looduskeskusesse. Looduskeskus nägi seest välja nagu paradiis. See oli väga äge. Teatris meeldis mulle väga lavakujundus. Mulle meeldis kõige rohkem see koht, kus nad võitlesid piraatidega.

Laura: Looduskeskuses käisime väikeses toas, kus oli palju närilisi: hamstrid, jänessed ja isegi vöötörav. Nad kõik olid väga nunnud. Veel käisime väikeses botaanikaaias. Seal olid vihmametsa taimed ja kõrbetaimed. Enamasti olid seal kaktused. Ma lausa kartsin, et komistan ja kukun nende kaktuste otsa, aga õnneks seda ei juhtunud.

Marion: Mulle meeldis teatrietendus, sest see oli naljakas ja püssipaugud olid lahedad ja hirmsad. Mulle väga meeldis see, et etenduses oli palju näitlejaid ja ilus lavakujundus. Mulle meeldis näitlejatest kõige rohkem Sepo Seeman, sest ta mängis kapten Konksu rolli väga hästi.

Mirjam: „Peeter Paan“ oli väga naljakas ja huvitav etendus. Mulle väga ei meeldinud see, kui mere-röövlid oma püssidega paugutama hakkasid, sest siis hakkas saal püssirohu järele lõhnama ja kõrvad läksid lukku. Muidu meeldis etendus mulle väga.

5. klassi tegemised 2016/2017

Marget Kulo, Reet Klettenberg

Viidendikud on sellel õppeaastal teinud palju asju koos, nii et meil ongi rohkem nagu üks klass kahe juhatajaga. Kui septembri alguse palverännakul Pirital piirdus kokkupuude veel ühes pundis mööda mereäärseid mänguväljakuid turnimisega, siis alates õpetajate päevast on ühiseid tegemisi olnud ikka rohkem.

5.p Pirital (Foto: Marget Kulo)

Poistele jättis sügava mulje reis Ämari lennuväljale septembri lõpus. Lennukid ja kõige uuem sõjaväe tuletõrjeauto on just need asjad, mis poiste silmad särama ja südamed põksuma panevad. Lennukitest nähti üht esimestest sõjaväelennukitest AN2 ja ka Eurofightereid. Samuti tehti tutvust maandumisraja hooldusmasinatega.

Tüdrukuteklass aga matkas oktoobri keskel koos peredega Viru rabas. Kaunis ja kargemapoolne sügisilm rabas andis võimaluse hinge tõmmata, akusid laadida ja omavahel vabas õhkkonnas juttu ajada.

5.t Viru rabas (Foto: Reet Klettenberg)

Nagu juba nimetatud, oli esimeseks ühiseks tegeviseks õpetajate päeva tordivõistlus. Kahe klassi peale loosisime kuus segavõistkonda, kes valmistasid meeskonnatööna tordi, mis pärast üheskoos ära söödi.

Victoria ja Elizaveta D. meenutavad: „Meie lemmik-sündmus oli tordivõistlus, mis toimus õpetajate päeval. Meile meeldis tordivõistlus, sest oli tore valmistada torte meeskonnaga. Meile meeldis ka see, et ei pidanud kaua ootama, et tordid oleksid ahjus. Kui

kõik tordid said valmis, siis õpetajad hindasid, millise meeskonna tort oli kõige ilusam ja kõige maitsvam. Meie arvates olid kõik tordid väga ilusad ja maitsvad. Kirju koera torti ja Philadelphia torti proovisime järgmisel päeval, sest need pidid ühe ööpäeva külmkapis olema. Selles päeval saime ka varem koju, mille üle kõik olid väga rõõmsad.”

Maitsev ja meeskondlik õpetajate päev

Jaanuaris käisime pikemal käigul Tartu AHHA kes- kuses, kus saime osa õppepäevast „Mets“. Saime kipsist teha valitud looma käpajälje, sipelgaid toita, lahendada erinevaid metsateemalisi ülesandeid ja uusi tarkusi teadusteatri etenduselt. Bussisõit möödus lauldes ja lustides.

Teise ülestõusmispüha klassihommikul aga käisid viiendikud kooli lähedal linnas ringi fotojahil ja otsisid kevadet, mida pildile püüda. Hiljem vaatasime

valminud fotosid koos ning noored fotojahimehed said selgitada, milles kevad nende jaoks peitub ja kuidas see tehtud pildidel peegeldub.

Carl-Roberti huvitava nurgaga fotojäädvustus

Eliisabeti hästi tabatud hetk

11. mail aga osalesid viiendikud kolme võistkonnaga heategevuslikul Teatejooksul, mille eesmärgiks on koguda annetusi liikumisvõime kaotanud laste heaks. Tänavune Teatejooks toimus samaaegselt 25 linnas üles Eesti. Meie klass jooksis Kadriorus presidendi lossi ees pargis. Tallinna jooksulapsi tervitas president Kersti Kaljulaid, kes tuletas lisaks jooksu heategevuslikule sihile meelde ka liikumise kasulikkust.

Lastega tegi sooja kergetõustiklane Ksenija Balta. President Kersti Kaljulaid aga jooksis koos lastega enne võistlusjookse ühe soojendusringi. Tore oli näha, et meie viiendikud olid heategeval jooksul kenasti ühe mütsi all, elasid üksteisele kaasa, toetasid ja tunnustasid üksteist. Suurt elevust tekitas see, et teatepulgana kasutati küpsisepakki, mille sisu pärast finišit sõbralikult omavahel ära jaotati.

6.p tegemised 2016/2017

Ahti Saares

6. klassi poisid töid kooliaasta eredamaid elamusi meenutades välja viis sündmust: kaks näitust Lennusadamas, jõuluhommiku, boolingupärastlõuna ja reisi Kuutsemäele.

Allpool nende meenutused.

Viikingite näitus

„Tohutult meeldis mulle see, kui käisime klassiga Lennusadamas viikingite näitusel. Näitus oli väga tore ja huvitav.“ (Aleks)

Jõuluhommik

„Enne jõuluvaheaega toimus klassihommik koos tüdrukuteklassiga, tegime kinke, sõime, vaatasime naljakaid videoid, kahte Aljona tehtud videot, mängisime natuke „Twisterit“ ja kuulasime muusikat.“ (Erik)

„Jõuluhommik jäi mulle väga meelde, seal veetsime klassiga mõnusasti aega ja vaatasime filme. Pärast seda läksime tüdrukute klassi, jagasime kinke ja sõime.“ (Aleks)

Booling Kuulsaalis

„Pärast reedeseid tunde läksime koos õpetaja Ahtiga Kuulsaali boolingusse. Mänguga ühinesid ka Joosepi isa ja Jakobi isa. Jagasime end meeskondadesse ja tegime ühe vägeva mängu, mis sest, et poole mängu

pealt läks ühel meeskonnal punktitablet segi, ikkagi oli seal lõbus ja lahe mängida.“ (Sergei)

Reis Kuutsemäele

„Sõit Kuutsemäele külmas, kitsas ja vanas bussis kestis kaua. Kui lõpuks pärale jõudsime, käisime söömas ja seejärel läksime suuski ning lumelaudu proovima. Mul ei tulnud tükk aega välja, kuid lõpu-
poole läks ladusamalt. Pärast seda sõitsime väsinu-
tena tagasi ning koju jõudsime alles pärast üheksat. See oli päris lahe reis, kui välja arvata, et mul ei tulnud lumelauutamistest ligi tund aega midagi välja.“ (Sergei)

„Käisime veebruaris Kuutsemäel suusatamas ja lauatamas, oli lõbus, bussisõit oli pikk, aga äge oli ikkagi.“ (Erik)

„Mulle väga meeldis, kui käisime Kuutsemäel suusatamas. Väänasin küll oma käe välja, kuid seal oli väga tore.“ (Aleks)

Näitus „Mayday. Mayday. Mayday.“

„Seal sai palju uusi asju teada ja sai ka proovida iga-
suguseid (pääste)asju.“

„Käisime Lennusadamas vetelpäästenäitust vaata-
mas. Seal näidati meile päästeparve, pääste-
sukka, -rõngast, -veste ja muud päästevarustust. Seal oli väga lahe ja huvitav, kuigi saime seal liiga vähe olla.“ (Sergei)

6.t tegemised 2016/2017

Aljona Suhhomlinova

Meie kooliaastas on olnud palju meeleolukaid hetki. Üks eredamaid mälestusi on vahva reis Kuutsemäele. Oli väga lõbus kõik koos mäest alla lasta. Eriti tore oli see, kui õpetaja Aljona meid pildistas ja täpselt sel hetkel kukkus keegi lumme. Saime palju nalja. Lõpuks saime ka enda valitud ala (lumelaud, mäesuusad) selgeks.

Iga algus on raske

Ilm oli selge ja pakaseline (-23 kraadi), aga seda ei olnud mäe peal üldse tunda. Kuutsemäel veetsime viis tundi, mis läks nagu silmapilk, ega saanud külma. Vaade mäe otsast oli imeline! Reisil läks kõik hästi ja kõik jäid ekskursiooniga väga rahule.

Mäe tipus

Samuti tuleb meelde klassiekskursioon Tartusse, kus käisime veel sügise alguses. Veetsime Tartus lõbusalt ja harivalt aega: rulluisutasime muusika saatel, käisime vanalinnas jalutamas ja külastasime AHHA teaduskeskust. Eriti tore oli jälgida tibu koorumist AHHA keskus. Tagasi tulime Lux Expressiga, kus sai filmi vaadata ja muusikat kuulata.

Kõige värskem mälestus pärineb inglise keele tunnist. Me avastasime, et meie koolihoovis elab rott, kes sööb linnutoitu. Hiljem vaatasime veel rottidest videoid, mis olid nii pisut hirmutavad kui ka lõbusad. Nüüd võime öelda, et teame rottide elust päris palju.

Tartu ootab meid jälle

Aprilli lõpus enne kevadvaheaega toimus Kopli Kunstigümnaasiumis võistlus „Oskan õppida“, kus meie koolist osalesid võistkonnana Saara (5.t), Albert (5.p), Liisa Maria (6.t) ja Henri (6.p). Liisa Maria meenutab: „Võistlusel „Oskan õppida“ oli tõesti tore. Saime ka väga hea teise koha (minu ootustest kõrgema). Ülesanded olid vahvad, eriti meeldis mulle

ülesanne pisikese robotiga. Tore oli ka torni ehitamine. Kõige raskemaks osutusid matemaatika- ja loodusülesanne. Meil ei pidanud arvutused kuidagi paika ja ei saanud eriti ka ülesande loogikale pihta. Väga oleks tahtnud teada saada, mis valesti läks. Meil sujus koostöö väga hästi ja ülesanded said jagatud ilma vaidluseta. Kõik töötasid hästi kaasa.“

Kevadel osales klass aga veel ühel võistlusel, mida meenutab Anette: „15. aprillil käisime klassiga Kuldse Karika võistlusel tantsimas. Mõte võistlusele minna tuli meie õpetajal Kristinil. Algul mõtlesime, et meil on tantsu tegemiseks aega küll ja veel, aga järsku avastasime, et võistlused on juba tuleval nädalal. Me pidime iga päev trenni tegema ja lõpuks saime tantsu päev enne võistlusi valmis. Laupäeval oli meil hommikul veel viimane proov ja siis läksimegi juba Salme Kultuurikeskusesse võistlustele. Meil oli suhteliselt palju aega enne esinemist ja terve selle aja tegid Leila, Marta ja Kristin meile patse. Lõpuks läksime lava taha. Lava taga kuulsime, et üks trupp kasutab sama laulu mis meie. Olime kergelt šokeeritud, kuid me ei lasknud ennast häirida ja läksime lavale. Üldiselt läks esinemine hästi, keegi ei kukkunud ega unustanud samme ära. Me jõudsime veidi liiga kiiresti tantsu lõppu, aga sellest polnud midagi. See päev oli väga lõbus.“

Meie klassil on meeles veel erinevaid sündmusi: klassiõhtud, kanguruvõistlus, emakeelenädal jne. Meie kooliaasta on olnud vahva.

Eesti Vabariik 99

Eesti Vabariigi 99. aastapäeva eel said õpilased võimaluse koostada oma Eesti retsepti. Mis on need ained, millest Eesti koosneb? Lastel on selle kohta väga vahvad mõtted. Toome siin ära paar ilmekat retsepti.

Elizaveta K. (5.t) Eesti retsept

- 100 g iseseisvust
- 1 kg rukkililli
- 20 kilo ilusaid metsi
- 50 g lauluhäält
- 1 t loovaid inimesi
- 20 g maaelu
- 30 g ilusaid eesti naisi
- 200 g ajalugu
- 300 g musta leiba
- 30 t armastust
- 100 t nalja

näpuotsatäis kurjust ja 50 saadet Eesti Laulu

Kõigepealt sulata üles kurjus. Lisa sellele must leib ja nali. Pane ühte kaussi lauluhääl ja Eesti Laul, vürtsi jaoks lisa sellele maaelu, ajalugu ja iseseisvus. Lisa sellele musta leiva segu ja pane vormi. Pane vorm ahju 200°C juurde ja küpseta seda 30 minutit. Pane koogi peale ilusad eesti naised, armastus, loovad inimesed, rukkililled ja ilusad metsad. Serveeri soojalt!

Luise (5.t) Eesti retsept

Kuidas valmistada mahlast ja head Eestit?

Kogus: 1,3 miljonit portsjonit.

- 5 kg laulu
 - 500 g metsa
 - 4 suurt musta leiba
 - 1 maalapike
 - Tartu ülikool
 - näpuotsaga tuimust
 - rahvatantsijaid (soovitavalt punaste põskedega)
 - suitsupääsukese sisefilee
 - KASTMEKS:
 - Kersti Kaljuranna mõtted
 - 2 spl külma närvi
- Kaunistatud rukkililledega ja pane külmkappi tahenema.

Liisa Maria (6.t) Eesti retsept

Eesti retsepti kuulub kindlasti üle 1 miljoni inimese eesti rahvast. Muidugi läheb sinna sisse ka eestikeelseid raamatuid, kirju, ajalehti, eestikeelseid lauseid, hüüdeid jne. Sinna sisse lisaksin ma käputäie mõnusa kõrgusega mägesid, mida Eestis eriti lõuna poolt leiab. Sisse tuleks kallata ka hulgaliselt mõnusat soolast vett ja kohe selle järel valget, kividega segamini olevat liiva, mis koheselt veega kokku puutudes märjaks ja niiskeks saab. Retseptis on ka seemneid (erinevate taimede omi), puid ja loomi, nii haruldasi kui ka tavalisi loomi. Loomadega koos on retseptis ka linnud, kalad, putukad ja muud seesegust. Sekka läheb ka viljapõlde, pilvi, päikest, kuu ja tähed. Läheb sekka ka armastust, rõõmu, julgust, hea-

tahtlikkust ja lahkust. Need on justnagu põhivärvid, mille abiga saab segada ka teisi emotsioone. Sisse lähevad ka kõik lood, legendid ja muu.

Lisaks küsisime ka, mida õpilased kingiksid peagi 100-aastaseks saavale Eesti Vabariigile. Retseptide ja sünnipäevasoovide põhjal panime kokku sõnapilve.

Tõe terad!

Arho Tuhkru

Eesti riigi 100. sünnipäeva eel on hea mõelda riikluse sümbolite: hümnid, lipu ja vapi alguslugudele.

Viimase aastasaja jooksul on Eestimaal kasutusel olnud päris mitu hümnid, lippu ja vappi.

Kas oskame näha Eestimaa rüütelkonna kolme lõvi ja krooniga vappi vaadates, et siin on peidus Eesti riigivapi eellugu? Tallinna Püha Neitsi Maarja Piiskoplikus Toomkirikus on seda näha olnud juba palju sajandeid. Taevasinine värv on Neitsi Maarja kui taeva kuninganna värv, ja küllap ka valgele kui puhtusele ja mustale kui kannatusele ja alandlikkusele viitamine on võimalik. Värvidele tähenduse andmine on olnud erinev: sinine väljendab usku ja lootust eesti rahva tulevikuks, see on ustavuse sümbol; must võib meenutada eesti rahva sünget ja piinavat minevikku, kodumaa musta mulda, musta mehekuube; armastuse sümbol, valge, sümboliseerib ka eesti rahva püüdeid hariduse ja vaimuvalguse poole, talvist valget lund, suviseid valgeid öid ja Eesti kaskede valget koort. Värvide kultuuriline taust on meil päris rikkalik.

Johann Voldemar Jannseni sõnastatud laul sai ärkamisajal rahva seas ülipopulaarseks ja ilmus esimese laulupeo kavas 1869. aastal. Võttis aega pea 50 aastat, kuni see hümnid staatusesse jõudis. Hümnid maailm ei ole muutumatu ja tavaliselt muudetakse hümnid siis, kui on tahe edastada tõsist kursimuutust riiklikus arengus. Kindlasti ei saa ainult praegust põlv-

konda pidada kogu Eesti riigiks. Riik on põlvkondade kogum ja on enesestmõistetav, et me hoiame sidet nii lipu, hümnid, vapi kui ka muude sümbolitega.

Paljude riikid hümnid, vapid ja lipud viitavad väärtustele, mida oma silmaga alati ei näe, kuid mille poole pürgitakse ja mis on olulised just antud riigi ja rahva jaoks.

Eesti riigi 100. sünnipäeva eel on kohane tuletada meelde terviktekstina 1918. aasta veebruaris loodud Eesti Maapäeva vanemate nõukogu iseseisvusmanifesti, „Manifesti kõigile Eestimaa rahvastele“. Eesti riigi sünnidokumendi viimased read viitavad just hiljem Eesti hümniks saanud laulu kolmandale salmle, sest ka riigi iseseisvus pole üksnes ja ainult selle riigi kodanike tahtmisteha, seda on ajalugu meile näidanud.

Siit saab loomulikuna jätkuda teema, mis on seotud reformatsooniga, mille 500. aastapäeva käesoleval aastal pühitseme. Siin on mitmed olulised peatuspunktid: milline on inimese koht siin päikese all, kuidas me mõistame ennast riigi kodanikuna maises riigis ja Jumala riigis. Kuidas mõista vabadust?

Järgmine samm edasi on meile nii olulised küsimused: millisena me näeme rahvusriiki ja riigivalitsust, kuidas suhtume kooliharidusse, pühakirja ning ligimese teenimisse ja töö tegemisse üldse. Lõpuks jõuame ka inimõiguste ülddeklaratsioonini ning selleni, milliseks on kujunenud inimõigustest arusaamine tänapäevaks. Viimase esmasest ilmunisest möödub Eesti 100. sünnipäeval 70 aastat.

Mina ja Eesti

Veebruarikuine omaloomingunädal oli pühendatud Eestile ja selle teemaks oli „Mina ja Eesti“. Konkursile tuli saata endast tehtud foto (selfi), millel oleks näha killuke sellest, mis foto autori jaoks tähendab Eestit. Fotole lisandus lugu, mis avas fotol kujutatut sõnaliselt. Siin on mõned toredad lood.

Nathan, 1.p

Ma käisin siis veel lasteaias, kui ühel päeval tuli papa mulle järele ja me läksime koos Toompeale. Oli lipupäev. Me ronisime Pika Hermannini torni ja sealt avanes ilus vaade tervele Tallinnale. Ja suur lipp lehvis meie pea kohal. Alt vaadates ei olnudki aru saada, et see nii suur on.

Minu jaoks on Eestimaa minu kodu, minu ema ja isa ja vennad ja papa. Tallinn on pealinn. Mulle siin meeldib, sest siin on meri ja palju maju ja teatrid ja kinod ja kirikud. Siin on minu kool ja meie kooli kirik, Tallinna Toomkirik. Mul on hea meel, et ma saan õppida väikeses ja armsas koolis, kus klassides vaid kümme-kond last, koolis, mis on Eestimaa vanim — Tallinna Toomkoolis.

Eesti on ka suvine Läänemaa, kus on meie suvekodu. Seal saab hommikuti kaua magada, vendadega koos rattaga sõita ja papaga seiklemas käia, meres ujuda, issiga paadiga lahe peal sõita, saunakuumust nautida ja emmega metsas seeni otsida.

Ma armastan Eestimaad!

Taevaisa, palun kaitse seda väikest maad!

Justus, 1.p

Mul on õnn elada Eestis — kuulata mere kohinat, seigelda rabades ja korjata metsas seeni. Ma olen tänulik, et meil on oma riik, oma keel ja oma lipp, mis lehvib taas Pika Hermannini 45 meetri kõrguses tornis. Ma soovin, et Eesti oleks alati vaba ning Eesti lipp heisataks igal saabuväl päeval.

Hoia, Jumal, Eestit, meie kodumaad. Kaitse teda, kallist, meie armsamat!

Marion, 4.t

Mulle tähendab Eesti mu kodu, nelja aastaaga ja imelist loodust.

Mu kodu on eriline, sest see on armas ja ma elan seal juba sünnist saati. Neli aastaaga on erilised, sest osades riikides ei ole talve, ja talveta oleks igav. Meil on suvel valged ööd. Loodus on eriline, sest see teeb meie riigi ilusaks ja õhu puhtaks. Meil on palju metsa ja loomaliike, meil pesitseb palju linde ja meil pole kunagi suuri maavärinaid ja vulkaanipurskeid. Mulle meeldib Eesti väga.

Marion Kaldoja

Õpetaja Mai-Liis

Nii nagu tõusev päike jagab maailma päikeseliseks ja varjupooleks, nii jaotuvad sellel ka inimesed. Oleme vahel varjupoolel, meel mõru, ükskõiksus, väsimus, tusk... Kuid leiame koha ka päikesepaistes, naerata-des, nautides oma elu, peret, tegemisi, olles õnnelik...

Samas — maa, mis eemalt paistab roheline, võib tegelikult olla härmas. Kuid veel enam usun, et olgu maa kui härmas tahes, leidub alati õlekõrs, idee, selgus, lahendus...

Selline ongi Eesti minu jaoks!

Isad–emad õpetajarollis

Egle Viilma

Kui vaadata viimaste aastate haridustrende, on näha, et aina rohkem kogub populaarsust projekt „Tagasi kooli”, kus kooli ja tundi kutsutakse oma eriala spetsialiste, et muuta õpilaste koolipäev ja õppetöö mitmekesisemaks ja põnevamaks. Hea meel on tõdeda, et ka Toomkool on aastate jooksul kaasanud mitmelgi korral pädevaid ja huvitavaid õpetajaid, kelle igapäevatööks ei pruugigi olla tahvli ees seismine. Nimelt on taasavatud Toomkooli üheks traditsiooniks kujunenud meie endi emade ja isade õpetajatöösse kaasamine novembri- ja maikuu teisel nädalal – just siis, kui isade- ja emadepäeva eel neile kõige enam tähelepanu pöörame.

Võimalusi on olnud mitmeid: isad või emad tulevad koolitundi lastele rääkima oma tööst või hobist, õpilased külastavad mõne lapsevanema töökohta või annab ema või isa klassikalise koolitunni. Statistika näitab, et kuue aasta jooksul on meie tunde külastanud üle 170 vanema (ema, isa, vanaema, vanaisa, ristiisa, ristiema, mõni vanem mitmel korral), et ise õpetaja roll võtta. Vestlustes „uute õpetajatega” tõdeb enamik vanematest, et kuigi ülesanne oli jõukohane ja väljakutse põnev, ei kujutanud nad ette, kui keerukas võib olla õpetaja töö päevast päeva lastega tegeledes, neid õpetades ja kasvatades, lähtudes iga indiviidi isikupärasest ja akadeemilisest tasemest. Seda enam oleme südamest tänulikud igale isale ja emale, kes te

olete julgenud kooli tulla ja ennast proovile panna. Olete taas oodatud! Teid ootavad nii lapsed kui ka õpetajad.

Olgu siinkohal toodud vaid mõned näited selle kooliaasta isade ja emade toimetamistest.

Isadenädalal käisid esimese klassi tüdrukutel külas Irise isa, kes rääkis lenduriametist, Marta, Miina ja Paula isa õpetas tüdrukutele malet ja Grete isa legodega mõtteid väljendama.

Neljanda klassi tüdrukute isadenädala tegid põnevaks Marioni isa Urmas, kes rääkis majade projekteerimisest ja nende sisustamisest, ning Laureni isa Lauri, kelle juhendamisel õppisid tüdrukud tegema erinevaid sõlmi, et merel hakkama saada.

Kuuenda klassi tüdrukud korraldasid koos isadega klassiõhtu, viiendikud aga käisid isadega boolingut mängimas.

Emadenädalal andsid oma panuse koolitundide läbi viimisse Elo Võrk, kes andis saksa keele tunni 6.t klassis, ja Amy Tserenkova, kes õpetas inglise keelt 1.p klassis. 2.t klassi tüdrukud käisid külas Eva-Brita emal Metodisti kirikus, 1.t aga külastab Anni ema Eesti Panga muuseumis.

Ühistegevused emadega on elamuslikud nii lastele, emadele kui ka õpetajatele.

1.t mõtteid oma isast

Kokku kogunud Tuuli Urb

MILLINE ON MINU ISA?

Tema lemmikvärv on kollane.

Ta teeb nii palju nalja, et vahel ei suuda ära naerda.

Ta ei oska küll pannkooke teha, aga on tore.

Talle meeldib käia lähedates kohtades — see on Jägala juga.

Ta on unekott.

Ta on lõbus.

Tal on sinised silmad ja mustad juuksed.

Talle meeldib lastega aega veeta.

Ta armastab Printsut ja talle meeldivad Rotu vurrud.

Ta lemmik närimisasi on lagrits.

Ta aitab mind.

Ta loeb igal õhtul õhtujuttu.

Temaga saab igasuguseid asju teha.

Ta on päris tore mees.

Mõeldes emadepäevale

Tuuli Urb

Emadepäev on tore aeg, mil mõelda oma emale, vanaemale. Tallinna Toomkoolis on saanud traditsiooniks kutsuda emadepäeva aegu klassidesse külla emasid, kes räägivad lastele oma tööst, hobist või muust meelepärasest.

1.t klassis oli sel aastal külas Adele ema Hanna Karits, kes rääkis sisearhitektuurist, näitas enda kujundatud

ruumilahendusi ja pani lapsed oma unistuste tuba joonistama. See tekitas palju elevust ja mõtteid kogunes nii palju, et nii mõnigi laps joonistas kaks tuba, et kõik soovitu koha leiaks. Lapsed mõtlesid nii lemmikloomadele, oma meelistegevustele kui ka põnevatele ronimis- ja peitumisvõimalustele.

Põnevaid kohtumisi emadega on oodata veelgi. Ees ootab Eesti Panga muuseumi külastus. Meid kutsub külla Anni ema Riina Padar-Leppiman. Maria Isabeli ema Sirli Kasepuu aga tuleb kummikeksu õpetama. Ema on lapsele kõige kallim ja olulisem. 1.t klassi tüdrukute kirjutistest kiirgub soojust ja armastust. Siin on valikus mõned eriti toredad mõtteavaldused. Minu ema naeratab alati. Minu ema aitab mind alati, kui ma hädas olen. Minu emale meeldib, kui mul keegi külas on. Minu ema kallistab mind alati. (Anni)

Minu ema on tore. Ta on ilus. Ta oleks kõigile kõige parem ema. Ta nimi on Hanna ja see on kõige ilusam nimi. Ta aitab kõiki hädasolijaid. Tal on soe süda. Ta teeb mulle igal õhtul kalli. Ta on maailma parim ema, kuna ta oskab kõike kõige paremini teha. (Adele)

Minu ema on väga lahke ja ilus. Ta aitab mind, kui ma haiget saan. Tal on ilusad juuksed. Tema juures on kõik imeline. Kõige tähtsam on see, et ta on minu ema. Ta on minu ainus ema. (liris)

Minu emme on väga sõbralik, kuigi ta on mõnikord natuke kuri ja mina solvun selle peale. Aga siis tuleb ta jälle minu tuppa ja ma saan ühe sooja kalli. Mulle meeldib mu emme. Ta oskab teha nii hästi süüa. Minu emme on meiega väga sarnane. Mul on kõige parem emme kogu suures maailmas. (Helena)

Ema on armas. Emmega on tore jalgrattaga sõita ja mänguväljakul käia. Ta aitab mul koolitöid teha. Ta on tore. (Maria Isabel)

Emadepäeva fotoprojekt

Anna-Kaisa Vita

Emadepäeva kontserdil 11. mail Rüütli 4 õppehoone saalis võis esinemiste taustana näha fotoesitlust. Mõne pealtvaataja jaoks võis esitlus tunduda kummaline, teised aga said lõpuks aru, miks oli kevadel vaja sahtlist välja otsida vanad fotod.

Fotoprojekti eesmärgiks oli kasutada fotot kui üht viisi ajas rännata ja kohtuda oma emaga, kui tema oli väike. Õpilased otsisid kodust foto emast, kus ta on sama vana kui nemad praegusel hetkel. Projektis osalesid 4.–6. klasside õpilased.

Kuna õpilaste jaoks on põnev oma õpetajate minevikku piiluda, siis kaasati projekti ka õpetajad, kes töid pildi oma kooliajast. Õpetajate osalemine projektis oli sisse toodud rohkem õpilastele mõeldes, kuna nende jaoks olid just õpetajate pildid väga meeleolukad. Kas tõesti on ka õpetajad olnud lapsed?

Lootus oli, et fotode taasavastamine pakub samuti positiivse elamuse, kuna pea alati on fotodega seotud soojad mälestused. Õpetajatelt saadud tagasiside põhjal võib järeldada, et see lootus ka täitus.

Loodan, et kuigi pildi nähtavus ei olnud kontserdil kiita, pakkus see siiski positiivse elamuse emadele, õpilastele ja ka õpetajatele.

Liikudes kevadesse

Reet Klettenberg

Pärast jõuluvaheaega tekkis aastaringi loomuliku kulgu järgides üsna pea kevadeigatsus. Et ootaja aeg on pikk, otsustasime selle lühendamiseks olla vaimset virged ja füüsiliselt aktiivsed ning minna kevadele vastu liikudes. Üheks liikumisvormiks sai tänu õpetaja Margeti ideele osaleda Tallinna talvisel tantsupäeval rahvatants. Tema algatusega tuli kaasa viis õpetajat ja kokkusaanud kolm paari õppisid reedeti pärast tundide lõppu vajalikku repertuaari. Kaheksa folkloorset tantsu töid palju koostegemise rõõmu ja andsid energiat.

Linnutee Tuuled teel talvisele tantsupäevale

Tantsuseltskonnale sai õppealajuhataja Heiki soovitusel nimeks Linnutee Tuuled, mis oli inspireeritud Lennart Meri samanimelise filmi pealkirjast ja sai kinnitust ka õpetaja Tuuli kui ühe tantsulise nimest.

Linnutee Tuuled said oma esimese ühise lavakogemuse märtsi alguses Piritä velotreki.

Osalistes ise arvavad tantsust järgmist.

Tuuli: Esmalt tuleb pähe koostegemise rõõm. See oli tore võimalus tegutseda väljaspool raame koos meeldivate kaaslastega. Mulle on tants rõõm ja eneseleidmine. Sellistes mõnusates projektides osaleks meeleldi veel. Ja kinnitust sai taas teadmine, et ma ei ole küll ideede looja, kuid sobin hästi elluviivasse meeskonda.

Minu meelest on meis sellist sisu, et võiksime veel tulevikuski ühiselt tantsu lüüa.

Aet: Harjutasime reedeti oma äsjaasutatud projektantsurühmaga tuntud ja natuke vähem tuntud folkloorseid tantse. See oli vaba ja mõnus olemine, kus lasime naeru valla ja keerlesime rõõmuga hinge higiseks.

Meie parim eeskuju ja õpetaja oli Marget oma kindla-meelsuse ja nakatava entusiasmiga. Tantsud said selgeks ja mõnigi meist püüdis lihtsama koha peal suuremaid pöörded ja hoogsamat sammu teha, eks ikka selleks, et enda seest tantsupisik välja saada.

Oli rõõm olla üks paljudest, kes kaunites triibuselikes staadionimurul keerles.

See andis jõudu minna koju teadmise, et olid liigutanud natuke oma keha ja pannud tööle

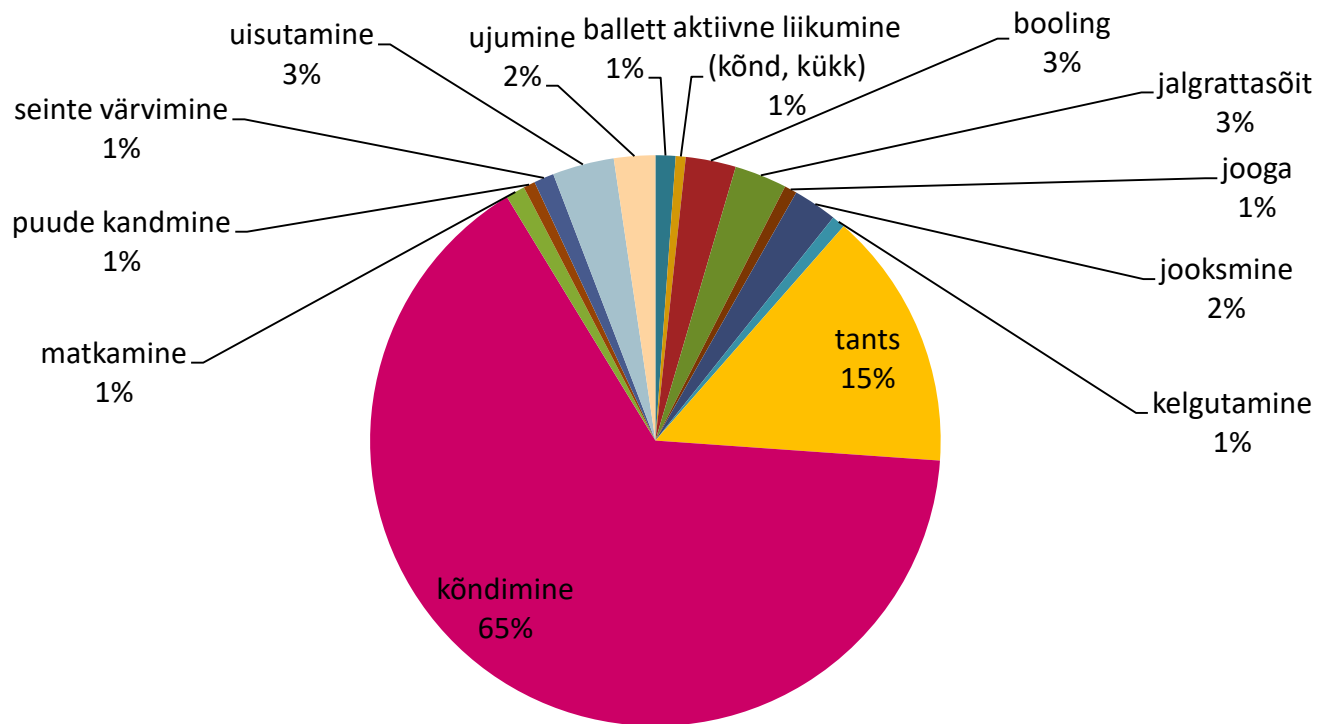
naerulihased, pisutki treeninud oma mälu ja koordineatsiooni, arvestanud kaaslastega ja vaadanud inimestele julgelt silma teadmisega, et oled üks vajalik lüli selles ahelas.

Selle nalja võtaks veelkordki ette, kui on inimesi, kes tahavad teha ja teevad seda, mida neile teha meeldib. Mai-Liis: Minu lapsepõlveunistus on olnud rahvatantsu tantsida. Ikka rühmas ja juhendajaga, mitte ise suures toas ümber söögilaua. Kuna aga tervis oli põduravõitu, siis lapsena ei saanud rahvatantsust juttugi olla. Nüüd talvisel tantsupäeval osalemine oli justkui lapsepõlveunistuse täitmine. Ka lõngast käepael on mul ikka veel ümber käe...

Lisaks avasime jaanuari keskel liikumistabeli, kuhu iga liikuja sai kirja panna, mis sportlikku või vabaajaliikumist ta harrastab, kui pika aja jooksul ta seda ühel või teisel päeval teinud on ja mitu kilomeetrit ta selle ajaga läbis. Tublimad tabelitäitjad ja liikujad olid õpetaja Heiki, õpetaja Tuuli, õpetaja Aet, muusikaõpetaja Mari ja õpetaja Marget. Tore oli näha, et meie õpetajad on liikuvad ja liikumisviise on erinevaid, käiakse ujumas, matkamas, tantsimas, joogas, jalg-

rattaga sõitmas, jooksmas, erinevatel aeroobsetel treeningutel, kõndimas ja uisutamas. Aga kirja pandi ka lastega müramised, puudeladumine, seinte värvimine ja unetult voodis vähkremine, mis kõik nõuavad samuti füüsilist pingutust. Ajavahemikul 19. jaanuarist 31. märtsini kogutud andmete põhjal liikusid meie õpetajad kokku 539 tundi ja 38 minutit ning läbisid kokku 2115,85 kilomeetrit.

Aktiivse tabelitäitmise lõppedes aga leidsime lisaks vahetule isiklikule kogemusele kinnitust kõndimise headusest ka prantsuse filosoofi Frédéric Gros' teosest „Kõndimise filosoofia“ (TLÜ Kirjastus 2016, prantsuse keelest tõlkinud Mari Tarendi). Seisku siin julgustuseks ja illustratsiooniks järgmine tõdemus nimetatud raamatust: „Kõndimine pole sport. Ühe jala teise ette asetamine on lapsemäng. Kui kõndijad kohtuvad, pole tulemusi ega numbreid — kõndija ütleb teisele, millist teed pidi ta tuli, millisel rajal on kõige kaunim maastik ja milline vaade avaneb ühelt või teiselt kaljunukilt.“ (lk 7)

Liikudes kevadesse

Toomkooli õpetajate liikumisvormid ajavahemikus 19. jaanuarist 31. märtsini 2017

Aga olulisem kui mõõdetavad tulemused on see, mida värskes õhus liikumine annab hingele ja vaimule, nagu üks usin liikuja, õpetaja Marget, märkis.

Teda tõmbab eriti mere äärde, kus alateadvus puhastub kõigest üleliigsest ja annab energiat, nagu selgus ühest uurimusest.

Loojangu värvid Pelgurannas 23. märtsil

Igavesti koolis

Intervjuu minu tädi Ebeliiga
Birgitta-Simi Viilma (5.t)

Birgitta-Simi: Mis aastal Sa kooli läksid ja mis oli selle kooli nimi?

40 Ebelii: Ma läksin 1. klassi 1980. aastal ja siis kandis see kool Risti Algkooli nime. Minu andmetel on nüüd see kool põhikool. Koolimineku aastal toimusid Moskvas olümpiamängud ja selle üks võistlus, purjetamine, toimus Tallinnas. Nii et üsna oluline aasta.

Mida mäletad oma esimesest kooliaastast?

Eriti palju ei mäleta. Õppetöö toimus ainult kahes klassiruumis, minu klassis ja liitklassis. Samas koolis olin ka eelmisel aastal käinud O-klassis. Tänapäeval nimetatakse seda eelkooliks. Olin oma klassis üks vanemaid õpilasi, kooli läksin 7-aastasena ja oktoobris sain juba kaheksaseks.

Kuidas Sul järgmistel aastatel läks?

Pärast 1. klassi kolisime perega Pärnumaale Libatse. Selles külas kooli ei olnud ja nii tuli mul 2. klassi minna kuus kilomeetrit kaugemale Pärnu-Jaagupisse. Seal ootas mind ees suur ja rahvarohke keskkool. Selles koolis õppisin veel 10 aastat.

Kokku teeb see 11 aastat. Tänapäeval käiakse koolis ju 12 aastat. Kuidas nii?

Sellel ajal, kui ma koolis käisin, toimus koolireform, mille käigus 11 aasta asemel tuli koolis hakata käima 12 aastat. Mina läksin 8. klassist 10. klassi. Veel oli teisiti see, et kui enne käidi koolis ka laupäeviti, siis

pärast koolireformi said kõik õpilased kaks koolivaba puhkepäeva.

Kas see tähendab, et ühe aastaga tuli kahe aasta materjal omandada?

Nii ja naa. Osa programmist kohandati vastavalt uuele haridussüsteemile. Kui koolis käima hakkasin, ei olnud Eesti veel vaba ja paljudes õppeainetes tuli õppida ka austama ja kummardama „suurt Venemaad“. Pärast koolireformi võeti kõik see osa õppekavadest välja ja kohandati Eesti oludele.

Ebelii Viilma keskkooliõpilasena

Millised tunnid Sulle kõige rohkem meeldisid ja vastupidi, mis ei meeldinud?

Kõige rohkem meeldisid mulle matemaatika ja ajalugu. Ajalooõpetaja rääkis väga huvitavalt. Matemaatika meeldis sellepärast, et seal oli kindel kord ja korrapärasus. Kui valemid olid selgeks õpitud, siis töö õnnestus ja edukus oli tagatud. Kirjandus meeldis mulle sellepärast, et raamatuid olen armastanud kogu elu lugeda.

Ei meeldinud eriti kehalise tunnid. Sel ajal olid normid, kui kaugele pidid hüppama, kui kaugele palli viskama, kui kiiresti jooksmas, et head hinnet saada. Eriti ei vaadatud lapse pingutust, pigem tulemusi. Palli ma piisavalt kaugele õpetaja meelest ei visanud. Pikamaajooks aga meeldis mulle. Eriti ei meeldinud mulle ka käsitöö. Ma ei ole väga osav tikkija-õmbleja ja minu ema, minu vanaema, ei ole seda ka. Seepärast ei saanud ma ka kodunt kuigi suurt tuge. Aga enam-vähem sain hakkama.

Leian, et igas õppeaines peaks olema eduelamus, kui õpetaja suudab tunni meeldivaks teha, peaks õpilane end hästi tundma. Minu kooliajal ei pruukinud see alati nii olla.

Millega Sulle meeldis väljaspool tunde tegeleda?

Laulsin koolikooris ja -ansamblis. Käisin ka noorte laulupeol.

Kelleks tahtsid lapsena saada?

Raamatukoguhoidjaks. Mulle on kogu aeg meeldinud lugeda ja see tundus õige amet. Mingi hetk hakkasin aga mõtlema õpetajaameti peale. Mängisin juba

lapsena, et olen õpetaja. Kui ühtegi õpilast võtta ei olnud, mängisin ise alguses õpilast, kes etteütluse vigaselt kirjutas. Siis aga võtsin õpetaja rolli ja parandasin etteütluse vead punase pastakaga. See oli tore tunne.

Kas Sa läksid ülikooli ka?

Õppisin õpetajaks Tartu Õpetajate Seminaris. Seal sai 41 õppida muusikaõpetajaks või klassiõpetajaks, mina valisin viimase.

Kas ülikoolis olid kõik tunnid toredad ja vajalikud?

Mitte midagi ei mäleta. Mittevajalik tund oli *tehnilised vahendid* — tundus keeruline ja samas mõttetu. Seda pole mul kunagi ka vaja läinud.

Muide, üks minu õppejõududest oli ka Toomkooli lapsevanem Peep Mühls, kes õpetas mulle filosoofiat.

Kuidas tundub, kas valitud eriala oli õige?

Jaa, ma pole kordagi mõelnud, et õpitud eriala oli vale või et võiksin midagi muud teha. Järelikult oli õige valik.

Kus Sa hetkel töötad, kas oled õpetaja?

Olen kogu oma õpetajatöö teinud Keila Algkoolis, kus mul sügisel saab 20 aastat.

Kas Sa oled pärast koolilõpetamist veel midagi õppinud?

Õpetaja elukutsega kaasnevad pidevalt täiendkoolitused. See ei ole valmis amet. Kogu aeg on midagi uut ja põnevat, mida juurde õppida.

Kas oskad välja tuua mõne põneva koolituse?

Neid on palju olnud. Viimati oli koolitus sellest, kuidas matemaatikatunnis digivahendeid kasutada.

Järjesta õppeained meeldivuse järgi kooliajal (kõige enam punkte saab kõige rohkem meeldinud aine).

Kirjandus — 14, ajalugu — 13, matemaatika — 12, kunstiõpetus — 11, muusika — 10, eesti keel — 9, loodusõpetus — 8, kehaline — 7, käsitöö — 6, füüsika — 5, keemia — 4, inglise keel — 3, vene keel — 2, geograafia — 1.

Järjesta õppeained, mida Sulle meeldib enim õpetada (kõige enam punkte saab kõige rohkem meeldiv aine).

Matemaatika — 5, käsitöö/kunstiõpetus — 4, eesti keel — 3, loodusõpetus — 2, inimeseõpetus — 1.

Milline õpetaja oled? Kas õpetajaamet on muutunud selle ajaga, kui omal ajal koolis käisid, ja nüüd, kui ise õpetaja oled?

Kindlasti on muutunud. Enne õpetati õpikut, abivahend oli tahvel ja kriit. Nüüd kasutan tahvelarvutit, katsun olla juhendaja ja suunaja. Et lapsed saaksid ise avastada. Õpikut kasutan vähe.

Kui õpetajana alustasin, oli ka õpetajal suur klassipäevik, nüüd on kõik arvutis. Usun, et olen üsna loov õpetaja. Lähtun sellest, et õpilased on kõik võrdsed. Nunnutaja ma ei ole. Suhtlemine peab olema vaba, aga respekt peab õpilase ja õpetaja vahel ka olema. Ise satun vaimustusse uutest ideedest ja püüan seda ka õpilastele edasi anda.

Aitäh torele intervjuu eest!

Oli tore!

Birgitta-Simi tädi Ebeliiga

Minu venna Oliveri haridustee

Olger Orumets (5.p)

Kus sa alustasid oma kooliteed?

Alustasin kooliteed aastal 2000 Rakvere Reaalgümnaasiumis, kus lõpetasin põhikooli.

Kas sulle meeldis koolis?

Esimeses klassis olin ma vaikne ja tagasihoidlik poiss. Mäletan, et ükskord kui olin joonistusploki koju unustanud, siis hakkasin nutma. Õpetaja küll lohutas, aga sellest ei olnud ka abi. Õnneks oli ema seda kodus märganud, et joonistusplakk koju ununes, ja tõi selle mulle kooli ära. Algul olin väga tagasihoidlik, näiteks ei julgenud tunnis kätt tõsta ega ennast suuliselt väljendada. Muutusin, kui olin harjunud oma õpetaja ja klassikaaslastega. Hiljem sain palju kiita laia silmaringi eest. Õppimine ei ole mulle aga kunagi raskusi valmistanud. Häid hindeid sain kerge vaevaga.

Kus sa jätkasid kooliteed pärast 9. klassi lõpetamist?

Kolisime perega Viimsisse elama ja gümnaasiumiosas õppisin Viimsi Keskkoolis, kus leidsin endale parima sõbra. Keskkooliaeg oli väga muretu ja rõõmus ning igatsen seda iga päevaga üha enam.

Mis oli Viimsi koolis erinev võrreldes sinu vana kooliga Rakveres?

Viimsi kool on Eesti kõige suurem kool. Meenub, et esimesel päeval ei leidnud klassi üles. Harjusin sellega siiski kiiresti. Erinevust märkasid ka selles, et Viimsi koolis oli väga palju huvitegevust. Kõik saavad selles

koolis tegeleda meelepärase hobiga ja tunda end väärtustatuna. Mina osalesin muusikalis „Greas“ peaosatäitjana. Samuti laulsin Viimsi Noortekooris, kellega käisin ka Slovakkias esinemas ning laulupeol. Viimsi keskkoolis liitusin ka rahvatantsutrupiga Sõberid, kellega käisin ka siis juba vilistlasena tantsupeol ning Saksamaal rahvusvahelises rahvatantsulaagris.

43

Oliver ja Tanel tantsupeol

Oliver muusikalis „Grease” kehastamas Danny Zukot

Aga kord saab ju lapsepõlv läbi ja tuleb kaaluda, mis eriala valida ja kuhu õppima asuda. Mis sinust sai pärast gümnaasiumi lõpetamist?

Väga kaua ma ei kaalunud. Olin juba tegelikult gümnaasiumi ajal sellele mõelnud. Humanitaarained on olnud minu jaoks kerged, seevastu reaalainetega olin ikka veidi hädas. Seega astusin Tartu Ülikooli juuraõpingutele. Sel kevadel soovin lõpetada bakalau-reuseastme ja edasi jätkata õpinguid magistriõppes. Tulevikus unistan kas prokuröri- või kohtunikuametist.

Kas sa oled ka juristitööd juba teinud?

Kahjuks tööle ei ole mul veel õnnestunud saada, kuid olen käinud prokuröri juures praktilal õppimas tema ametit. Prokuröri tööks on näiteks juhtumid, kus keegi on hakkama saanud kuriteoga ning seega peab prokurör tõendama, et kahtlusalone on süüdi.

Tean, et olid kaitseväes. Kuidas seal meeldis ja kuidas targemaks said?

Jah, veetsin 11 kuud ajateenijana Tapal Pioneeri-pataljonis, kus mu sõjaaja ametiks määrati mootor-ratturvirgats ja jaoülemaabi. Virgats tähendab

sõnumikandjat ehk siis lihtsas keeles viin ühest väeosast dokumente teise. Kaitseväeteenistuses olles õppisin väga palju, nagu näiteks relvade käsitlemist, demineerimist ja lõhkeainete lõhkamist, orienteerumist looduses ning ellujäämisoskuseid metsas. Aja-teenistus oli üks meeldivamaid kogemusi ning andis väga palju juurde.

Oliver kaitseväes oma teenistussmootorratta ja -relvaga

Milline on sinu arvates hea haridus ja miks see on oluline?

Minu arvates on parim haridus selline, mis võimaldab sul tulevikus teha, mida hing soovib, ning teeb sind

õnnelikuks. Kindlasti ei leia ma, et õnn peitub rahas, seega haridus ei ole võrdeline rahaga. Ennekõike avab haritus su silmaringi ning annab oskuse iseseisvalt mõelda. Hea haridus ei peitu kindlasti ka selles, et inimesel peab olema kõrgharidus või doktorikraad, sest kui teatud valdkond ei süta inimeses kirge, siis ei muuda see teda ka õnnelikuks, olenemata ta haridusest. Oluline on näha vaeva ja teha tööd selle nimel, et omandada hea haridus, sest kui lihtsalt omandad mingi hariduse ilma pingutamata, siis ilmselt ei olnud koolis käimisest ka palju kasu.

Kas sina oled rahul enda senise haridusega?

Jah, kuigi pean tõdema, et õppides õigusteadust olen vahel ka õnnetu, nähes kui palju on vaja õppida, kui samal ajal teised saavad lihtsama vaevaga. Samas olen ma lõpuks ülikooli lõpetades kindlasti uhke enda saavutuse üle. Haridus avab silmad ja teed on su ees avatud uuteks väljakutseteks elus.

Mida soovitad mulle haridusteed silmas pidades?

Soovitan sulle, et otsiksid ja hoiaksid silmad lahti leidmaks omale eriala või elukutse, mis sulle meeldib. Näiteks mõni oma hobiga seotud eriala. Aga enne sellele mõtlemist tuleb sul korralik põhi alla laduda, et oma unistused tulevikus täita.

Uute õpetajate esimene aasta Toomkoolis

Missugused on sinu muljed esimesest aastast Toomkoolis?

Aljona: Mul vedas, et Toomkooli töötajad aitasid mul kooliellu sisse elada. Õpetajate tugi ja koostöö tegid selle protsessi lihtsamaks ja meeldivamaks. Õpilased oskasid ka üllatada. Ma ei mäleta, et oleksin kunagi 1. septembril nii palju lilli saanud. See oli vägev! Muljed on positiivsed ja neid võiks iseloomustada neli tegusõna: looma, imestama, ootama, teisenema.

Anna-Kaisa: Kuna tegemist on minu esimese õpetajakogemusega ja esimese kooliga, kus õpetan, siis muljeid on palju. Üldiselt on ikkagi kõik positiivne. Algas oli selline sisseelamise aeg ja natuke kummaline. Õpilased kompisid minu piire ja mina üritasin ka neist aru saada. Mulle tundub, et nüüdseks oleme jõudnud selgusele.

Katrin: Muljed on sama intensiivsed, kui on olnud see aasta. Selles koolis on kindlasti õpilaste jaoks hea arenemiskeskond — kõik tunnevad kõiki ja jagavad samu väärtushinnanguid nagu kogukonnakoolis ikka. On palju tähtpäevi ja koosviibimisi ja sellest tingituna üsna hektiline koolielu tempo. Klassijuhatajakogemus on positiivne — on rõõm õpetada uute ideedega kergelt kaasa tulevaid lapsi, kes on laia silmaringiga ja harjunud arutlema. Vanemad teevad kooliga tihedat koostööd. Entusiastidel on selles koolis end võimalus

positiivses mõttes tõestada — paljud ajurünnakute ideed saavad siin teoks. Näiteks hiljuti ellu kutsutud digipöörde töögrupi tegevus.

Mari K.: Kui nüüd aus olla, siis ei ole ma siin koolis päris esimest aastat. Mul õnnestus eelmisel aastal imepisikese koormusega ka koorijuhametit pidada. Tõsi küll, minu tööpäevad nägid välja sellised, et tulin ja kohe ka läksin, mistõttu päris kooliellu ei õnnestunud selle ajaga sisse elada. Nüüd kui lisaks kooritundidele on mul ka muusikatunnid, on pilt eredam. Olen selle ajaga rohkem oma kolleege tundma õppinud. Kõik on väga lähedad ja mis peamine — uskumatult toetavad.

Mari L.: Esimene aasta Tookoolis on olnud väga tore. Õpetajad on olnud hästi toetavad ja nendega on saanud palju nalja. Õpilased on kõik oma näoga ja tore on olnud neid tundma õppida. Mõnus on töötada väikeses majas, kus kõik kõiki tunnevad.

Reet: On olnud väga eriline aasta, olen pidanud ennast kokku võtma, harjuma sellega, et mind ümbritsevad kogu aeg inimesed. See on võrreldes eelmise töökohaga, kus kultuurikorraldajana tegin 90% tööst üksinda arvuti taga, täiesti uus kogemus. Suurim rõõm on toredatest kolleegidest, kes aitavad ja toetavad, ning lastest, kes on väga vahetud ja energilised.

Tuuli: Esimene aasta on olnud väga tore. Paljude töökaaslastega on tekkinud hea kontakt. Õpetajate toas on mõnusaid vestlusi ja sünnib põnevaid mõtteid. Mulle meeldib, kui mõtteid saab vabalt jagada ja saab ausat, kuid toetavat tagasisidet. Esiialgu keerulisena paistnud liikumine kahe maja vahel on kevadeks muutunud harjumuspäraseks. Kooliga ühte kasvada on aidanud ühised ettevõtmised väljaspool kooli. Sellest tundsin varem suurt puudust. Mulle

meeldib väga minu klass — nii õpilased kui ka klassiruum. Väikesed lapsed on alati nii armsad, nad on veel siirad ja vahetud. Rõõm on näha, et nende pilgud on ikka tulvil teotahet ja valmis vastu võtma kõike pakutavat. Klassiruum on aga soe ja päikese-küllane. Vahel on isegi kahju, et ma ise saan selles ruumis nii vähe viibida. Ma olen väga rahul, et umbes 47 aasta eest tegin valiku asuda tööle Toomkooli ja et mind on kooliperre vastu võetud.

Aljona
Suhhomlinova
vene keel, 6.t

Anna-Kaisa Vita
kunstiõpetus

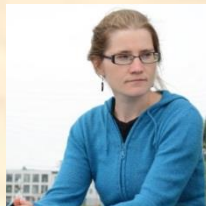
Katrin Võormann
klassiõpetaja,
ühiskonnaõpetus,
3.t

Mari Kalling
muusikaõpetus,
koor

Mari Loit
inglise keel

Reet Klettenberg
eesti keel ja
kirjandus, 5.t

Tuuli Urb
klassiõpetaja,
käsitöö, 1.t

Mida oled selle aasta jooksul õppinud?

Aljona: Püüdsin õpilastega Paabeli torni lõpuni valmis ehitada. S.t õppisin erinevates olukordades rahulikuks jääma ja lastega suheldes ühist keelt leidma. Kas see õnnestus? Iga õpilane teab vastust ise. Kui mõni ütleb „ei“, siis on see minu jaoks igati hea. Sel juhul jätkan sellega ega pea oma pead murdma: „Mida peaksin veel õppima?“. Ma sain teada, et andekatel ja loomingulistel õpilastel (nagu meil on) on selge

nägemus: kes on õpetaja, mida ta soovib ja mida ta peaks lisaks õppima. Selle eest olen oma õpilastele väga tänulik.

Anna-Kaisa: Olen õppinud rakendama ülikoolis õpitut teooriat praktikas. Aga kõige tähtsam uus õppetund on, et mulle ikkagi väga meeldib olla õpetaja. Nii et sain kinnitust, et olen endale õige ameti otsinud.

Katrin: Olen selle aasta jooksul õppinud, et pean veel seda päris oma kohta otsima. See pole öeldud kibestumusega, vaid olles enda vastu aus. Elus on nii, et on vahepeatused, õppimiskohad ja õppetunnid, mis aitavad inimesena paremaks saada. Seda nii iseenda kui ühiskonna jaoks.

Mari K.: Ma ei ütleks, et minu esimene aasta muusikaõpetajana on kerge olnud. Vaevan ikka aeg-ajalt oma peakest, et kuidas õpilastega paremini haakuda ja neid muusikale lähemale viia, ent olen saanud aru, et eks see õpetajaamet ole nagu elukestev õpe. Mina lahkun pärast igat tundi mõttega, et mida saaks paremaks teha ja antud tunnist õppida. See on paratamatu, vähemalt minu jaoks. Huvitavaks teeb selle töö just see, et sa ei tea kunagi, kuidas sul tunnis läheb ja mis emotsioonid sul sealt kaasa tulevad. Igavuse ja rutiinsuse üle ei saa kurta.

Mari L.: Õppimist on olnud palju. Olen õppinud tundma uusi kolleege ja uusi õpilasi. Esimest aastat 2. ja 3. klassile inglise keelt õpetades olen pidanud esiteks ise kogu programmi selgeks õppima. On olnud huvitav aasta.

Reet: Olen õppinud, et alati on parem on muret jagada ja nõu küsida kui üksinda vaevelda.

Tuuli: Koos on toredam toimetada kui üksinda. Jagatud mõttest võib üheskoos kasvada midagi suurt

ja ilusat. Palju uut on minu jaoks olnud seoses kirikuga. Olen saanud mõned õppetunnid kirikus käimise kohta. Olen õppinud paremini tundma toredaid kolleege nagu Aet ja Kristin ja Musa-Mari.

Millega tegeled lisaks õpetamisele?

Aljona: Tegelen palju enesetäiendamisega. Kui keha ja hing on tasakaalus, siis võib ükskõik mis asjadega tegeleda. Mulle meeldib reisida. Eelistan ennekõike aktiivset puhkust, mis annab võimaluse seikluseks, puhkuseks ja looduse nautimiseks. Pärast reisi tunnen alati energia tõusu. Vabal ajal tegelen käitumisgeneetikaga, mis võimaldab ka hinge sügavusse rännata. Iluuisutamine on samuti üks tegevustest, mis aitab mul ilu poole püüelda. Aga kõige sagedamini loon erinevaid õppeülesandeid ja -mänge, katsetan neid ja uurin uusi haridustehnoloogiaid.

Anna-Kaisa: Hetkel veel tegelen peamiselt lõputöö kirjutamisega ja enamuse vabast ajast neelab ülikool. Kui midagi kirjutama just ei pea, siis tegelen meeleldi lumelauatamise, fotograafia ja muidugi ka kunstiga. Soojema ilmaga kulub kindlasti ka üks hea pikk rattasõit ära. Vahel meeldib ka videoid kokku panna ja töödelda.

Katrin: Õpetamine on hetkel mu põhitöö. Lisaks õpin Tallinna Ülikoolis klassiõpetajaks. Mulle meeldib reisida, teen seda igal võimalusel. Avastadada võõraid kultuure, nende ajalugu ja traditsioone, kogeda enam

kui seda on harilik mugavusturisti tsoon — see on miski, mis annab energiat ja uue vaatenurga elule.

Mari K.: Laulan kahes kooris, Collegium Musicales ja Vox Clamantis. Mõlema kollektiiviga olen saanud palju reisida ja kontserte anda.

Mari L.: Suurema osa tööst vabast ajast olen oma kolme armsa tütre ja abikaasaga. Natukene üritan käia trennis.

Reet: Igapäevaselt püüan kõndida, avastada linna, käia looduses, metsas ja mere ääres. Mulle meeldib lugeda ja kududa. Kui on rohkem aega, siis käin ka matkamas.

Tuuli: Lisaks õpetamisele tantsin rahvatantsu. Käin korra nädalas Kiilis, kus tantsin naisrühmas Kiilitar. Need neljapäevaõhtud on minu „püha aeg“, mida olen vaid äärmises hädas nõus ohvriks tooma. See on minu võimalus laadida maha kogunenud pinged ja koguda uut jõudu edasiseks. Vabal ajal meeldib mulle ka käsitööd teha. Olenevalt meeleolust koon, tikin, õmblen või heegeldan. See on tore ja naudingut pakkuv tegevus. Kevadeti tunnen vajadust näpud mulda torgata ja enamuse suvest veedan maal kastes ja rohides.

Laps, kes tuleb kooli, kannab kaasas kodunt saadud väärtuste pagasit

Egle Viilma

50

Tänases kiiresti muutuv maailmas ei ole kerge õpilastele kaasa anda valmis käitumisretsepte. Järjest mitmekesisem elu meie ümber nõuab suuremaid valikutetegemisi, mis nõuavad lastelt ka suuremaid otsuseid. Seega omandab noore inimese kõlbelse arengu suunamine ja toetamine, tema ettevalmistamine vastutustundlike valikute tegemiseks erilise tähtsuse. Väärtuskasvatuse roll on koolis väga tähtsal kohal. See peab olema õppijat toetav nii mõtlemisel, valikute tegemisel kui ka otsuste langetamisel.

Erinevad uuringud kinnitavad aga, et seitsmeaastane laps, kes kooli tuleb, on juba ammu enne koolipinki jõudmist saanud esimese väärtustepagasi kodunt kaasa. Seepärast on ääretult oluline, et kodune ettevalmistus ja kooli poolt pakutu oleksid sarnased ega tekitaks õpilastes väärtuskonflikti.

Enamiku oma eluväärtustest – mis sobib, mis mitte, kuidas tuleb käituda – **omandab laps varases nooruses kodus.** Nende muutmine hilisemas elus on keeruline. Väärtuskonflikt tekib siis, kui inimeste vahel on väärtustel põhinev erimeelsus, mis hakkab ilmne- ma käitumises. Kas „väike vale“ on lubatud või mitte? Kas kõik inimesed väärivad lugupidavat suhtumist või võib see osaks saada vaid väljavalitutele? Kas aus ülestunnistus ja kahetsemine on parem kui väärteo

mahavaikimine? Mis lapsepõlves omandatud, see eluks ajaks külge jäänud – nii ütles juba vanarahvas.

Väärtuskasvatus mujal maailmas ja koduses Eestis

Alates 1990. aastatest rõhutab Soome riiklik õppekava väärtuskasvatust ja eetikaküsimuste arutamist kõigis õppeainetes. Lisaks läbivale teemale on väärtuskasvatus selgemalt esil ka omaette valdkonnana, millel on märkimisväärne tunniressurs. Läbi kooliaja õpivad kõik õpilased usuõpetust. Peale selle on tunnijaotusplaanis terviseõpetus, psühholoogia, ühiskonnaõpetus ja filosoofia, mis kõik toetavad väärtuskasvatusega seotud küsimusi.

Jaapanis kehtiv õppekava on väga tugevalt orienteeritud väärtuskasvatusele, mille kohta kasutatakse terminit *kokoro* (eesti keeles südameharidus). Lääne-Euroopa kontekstis on selle aine kõige adekvaatsemaks vasteks peetud religiooniõpetust, teatud elemendid sisalduvad ka ühiskonnaõpetuses. Kompleksse lähenemise juurde kuulub kogu klassi- ja koolivälise tegevuse – ringide, õpilasorganisatsioonide tegevuse, kooli ürituste (festivalide, ekskursioonide, matkade, spordipäevade) läbimõtlemine ja seostamine väärtuskasvatusega.

Ameerika Ühendriikides hakati eetika ja kõlbelse kasvatuse teemade üle koolis arutlema 1970. aastate lõpus. Lähtutakse arusaamast: õpetamine on väärtustest nii oluliselt mõjutatud tegevus, et kool ei saa

väärtuskasvatusest ümber ega üle. Kuid väärtuskasvatus koolis toimub ja toimib eeskätt kaudselt, mitteformaalse õppekava kaudu.

Meil, *Eestis*, on uues riiklikus õppekavas lisatud läbivate teemade hulka ka „Väärtused ja eetilisus”. Läbiva teema „Väärtused ja eetilisus” põhieesmärgid on väärtuste ja eetikanormide tundmaõppimine; nende süsteemse ning kriitilise analüüsimise oskuste kujundamine; isiklike väärtushinnangute ja eetiliste tõekspidamiste arengu toetamine; eneseväärikuse ning teiste inimeste ja üldinimlike väärtuste suhtes lugupidamise kujundamine; kõlbeliste konfliktisituatsioonide lahendamiseks ja vastutustundlike valikute tegemiseks ning oma käitumise mõtestamiseks vajalike oskuste arendamine.

Eriliselt pööratakse väärtuskasvatusele tähelepanu ainevaldkonna „Inimene ja ühiskond” raames, muidugi ei saa unustada ka kõiki teisi aineid, eriti kirjandust, kunstiopetust, muusikaõpetust. Suur osa väärtusõpetusest ja kõlbelisest kasvatusest toimub koolis mitteformaalse õppekava kaudu. Seega kandub väärtuskasvatus üle kogu kooli õppekasvatustegevusele. Selge on ka see, et väärtuskasvatus peab olema järjepidev.

Meie põhimõtted ja väärtused

Olgu siinkohal veelkord meelde tuletatud meie oma kooli põhimõtted, mis toetavad väärtuskasvatust Tallinna Toomkoolis:

- Õppe- ja kasvatustööd korraldatakse lähtuvat kristlikust maailmavaatest ja väärtustest, võttes arvesse, et igal õpilasel on õigus oma vanemate poolt valitud religioossele (sh konfessionaalsele) või mitte-religioossele (sh üldhumanistlikule) maailmavaatele, mida kellelgi teisel pole õigust kahtluse alla seada ega naeruvääristada.

- Käitumis- ja suhtlemisnormides lähtutakse üldistest inimväärikuse ja ligimesearmastuse põhimõtetest (hoolivus, ausus, teistega arvestamine, abivalmidus, tähelepanelikkus, andestamine), olles veendunud, et inimesed on loodud üheväärtuslikeks, sõltumata rahvusest, usutunnistusest, erivajadusest või tervislikust seisundist.

- Õpikeskkonna loomisel ja arendamisel taotletakse laste vaimsete, moraalsete, intellektuaalsete, esteetiliste, sotsiaalsete ja füüsiliste võimete kehtvat arengut läbi hea eeskuju, juhendamise, juhtimise ja distsipliini.

- Arenguks ja õppetööks võrdsete tingimuste loomiseks ning poiste ja tüdrukute traditsiooniliste soorollide kujundamise toetamiseks korraldatakse poiste ja tüdrukute õpetamine eraldi klassides.

- Toetatakse traditsioonilist kristlikku käsitlust perekonnast, tunnustades vanemate põhiseaduslikku õigust olla oma laste esmasd harijad pere ja abielu mõtestamisel.

Kristlikul väärtussüsteemil põhineva kooli puhul määrab vaimsuse see, mida peetakse väärtuslikuks ja

oluliseks. Väärtussüsteemi kirjeldus ei tohiks olla vaid kooli õppekava või põhikirja üks lõik teiste seas — sel on väärtust vaid niivõrd, kuivõrd see realiseerub õpetajate ja kindlasti ka perede tegudes.

52

Mõtete aluseks on võetud artiklid:

„Väärtuskasvatus ja kool“, Pille Valk

<http://www.cs.tlu.ee/filcore/wp-content/uploads/2012/05/Väärtuskasvatus-ja-kool.pdf>

„Lapsepõlves omandatud väärtused põhjustavad tööl vastuolusid“, Karin Hango

<http://www.vaartuskoolitus.ee/tag/vaartuskonflikt/>

Eduard von Dellingshauseni mälestusi Tallinna
Toomkoolist
Katkendid raamatust „Kodumaa
teenistuses“ (2011; Tallinn: Eesti
Päevaleht; saksa keelest tõlkinud
Virve Tamm ja Koidu Uustalu)

Eduard von Dellingshausen (31. märts 1863 Tallinn
– 9. juuli 1939 Potsdam) oli Eestimaa poliitik,
Tallinna Toomkooli õpilane 1876–1880, Eestimaa
rüütelkonna peamees aastatel 1902–1918. Ta on
maetud Eestisse, Haljala surnuaia Dellings-
hausenite hauaplatsile Lääne-Virumaal.

Suvi möödus liiga ruttu ja augustis tuli meil linna kooli
minna. Meil, maaelu vabadusega harjunud poistel, ei
olnud sugugi kerge alati **ühel ja samal kellaajal kooli
minna.** (lk 30)

Nüüd pidime ennelõunal 4 ja pärastlõunal 2 tundi
koolis istuma ning õhtuti kirjalikke töid tegema.
Tookord valitsenud meetodi kohaselt pidi **mälu
treenima rohke päheõppimisega.** Kas see oli vale
või õige, selle üle ei julge ma otsustada, võib-olla
teevad seda ükskord meie lapsed, kui nad vanas eas
püüavad võrdlusi teha. (lk 30)

Minu ema oskas oma muutumatu külalislahkusega
tema katuse all veedetud tunnid iga külalise jaoks alati
huvitavaks ja meeldivaks muuta. Musitseeriti palju või
kui seltskond polnud eriti suur, **loeti jaotatud
rollidega ette klassikalisi teoseid,** vastu kevadet
tantsiti mõnikord. Nendel õhtutel pidime, ka meie,
poisid, vastu pidama, sest tihti oli puudus kavaleridest.
Minu vanavanaisa oli 1800. aastal ümber ehitanud,
juba 1485. aastal meie esiisa Heinrichi poolt
omandatud perekonnavalamu Pika ja Hobusepea

tänavaga nurgal ja sisustanud selle stiilse ampiir-mööbliga. Suures, umbes 130 m² põrandapinnaga saalis oli hea tantsida, oma hea akustika tõttu sobis see ka muusikalisteks etteasteteks. (lk 30–31)

54 Oma vabad tunnid pühendasin ma **lugemisele** ning **pidev isaga suhtlemine**, vaatamata tema haigusele, oli mõjunud mulle ergutavalt ja tuli mu arengule kasuks. Nii ei olnud mul raske tasa teha õppetöölt puudunud kuut nädalat. (lk 31)

Toomkoolil oli juba pikka aega oma **liuväli**, mis rajati igal talvel Toompead põhja poolt ümbritsevale **kraavile** (tänapäeval **Snelli tiik**). See komme oli nii juurdunud, et õpilased ehtasid igal sügisel pärast esimest külma liuvälja, ilma et linnavalitsuselt oleks selleks luba küsitud. Liuvälja kaunistasid väikesed kuused, ilmastiku tujude eest pakkusid varju mõned kreeniokstega vooderdatud onnid (kreen — rootsi keelest pärit nimetus kuuse kohta), veel oli olemas muusikute ruum, ja see oligi kõik, kuid ometi tähendas see liuväli meile, õpilastele, nii palju. Siin mitte ainult ei uisutatud, vaid ka **tantsiti** usinalt kas uiskudel või rasketes kummisaabastes pühapäeviti, ilusa ilma korral, sõjaväekapelli muusika saatel. Eelistati *contredance'i* sellele järgneva *tourenwalzer'i*ga. See andis õpilastele võimaluse arendada daamidega vestlemise oskust — me tundsim end peremeestena ja saime oma külaliste vastu **rüütellikkust** üles

näidata. 1879/80. aasta talvel valisid sõbrad mind liuvälja eestseisjaks ja ma panin kogu oma auahnuse mängu, et korraldada maapäeva ajal pidusid, kus käiks palju külalisi. Ühel öhtul tantsisime sadade värviliste laternate valgel, tantsude vaheajal **valgustasid Toompead** ja selle nõlvadel asuvaid maagilisi maju **bengaali tuled**. Mulle pakkus suurt rahuldust, et pidu peeti kordaläinuks ja et üks seltskonnalõvi, keda ma imetlesin, lausus, et pidu olnud peaaegu sama meeleolukas kui tema ajal. Pärast lihavõttepühi lasti meid, abituriente, kuueks nädalaks koju, et me saaksime eksamiteks valmistuda. (lk 40–41)

Eksamil said kõik läbi. Ma meenutan meelsasti oma kooliaega; koolivendade vahel valitsesid väga head suhted, mõnedes ainetes oli **õpetus suurepärane**. Eelkõige nimetaksin ma õpetaja **Friedrich Bienemanni** ajalootunde; väga virgutavad olid direktor **dr. Franz Köhleri** ladina keele ja **Christoph Mickwitzi** saksa kirjanduse tunnid, seda ei saanud me aga väita vene ja prantsuse keele õpetajate kohta. Pärast nelja kooliaastat oli mul 17-aastaselt küpsustunnistus taskus ja nagu mu vendki seadsin ma oma sihi Tartu, meie balti ülikoolilinna suunas. Eelkõige meelitasid mind roheline müts ja ja Estonia roheline-violetne-valge värvilint. (lk 41)

Katkendid valis õpetaja Heiki Haljasorg

Raamatusoovitused

Shel Silversteini „Helde puu“ on lugu puu ja poisi sõprusest, lugu andmisest ja armastusest, mis sobib lugemiseks tõesti igas eas inimestele. Õpetaja Kristin, kes luges raamatut esimese klassiga, ütleb, et see paneb mõtlema asjade väärtuse üle, kas kiirustamisel ja rügamisel on mõtet. Lastele tundus lugu kurb ja mõtlemapanev. Pärast lugemist joonistasid nad loo põhjal pildi ja paljudele jäid loost meelde õunad.

Elke Unt „Kirikurott Luteerius ja tema sõbrad“

Luteerius on üks vahva kirikus pesitsev rott, kellega juhtub pidevalt mitmesuguseid seiklusi. Läbi nende seikluste saab lugeja tutvuda kiriku- ja rahvatraditsioonidega ning aru saada nende omavahelistest seostest. Tegevus toimub Tartu linnas ja Jaani kirikus.

Frédéric Gros „Kõndimise filosoofia“

Prantsuse filosoof arutleb erinevate kõndimisvormide üle, nagu lihtne linnajalutuskäik või palveränd. Samuti vaatleb ta lähemalt mõningate filosoofide ja teiste suurkujude (Nietzsche, Rousseau', Kanti, Gandhi jt) kõndimisharjumusi. Käsitlust leiavad ka kõndimisega seotud kogemused ja elamused: väljasolek, aeglus, vaikus, üksindus, heaoluseisundid. Kõik see on sõnasutatud kergesti loetavas vormis ja paneb kaasa mõtlema, kuid tekitab ühtlasi ka tungi püsti tõusta ja kõndima minna, nii et igati inspireeriv ja sõna otseses mõttes liigutav lugemisvara. Väike katkend sellest teosest:

Kõndimisel kogeme veel ka seda, mida võiks nime-
tada „õnneks“, millest kirjanikud on rääkinud isegi
paremini kui suured mõtlejad, sest see puudutab
pigem kokkupuuteid ja sõltub olukordadest. Mõnu
teekonnal metsikute lahesoppide nägemisest või
tuuleõhu paitusest põsel. Rõõm kõndimisest ja
kehast, mis nagu „üks mees“ edasi liigub. Täiuse-
tunne oma olemasolu tajumisest. Ja siis see õnn —
vaade violetsele orule loojuva päikese kiirtes, see
suveõhtute ime, mis kestab vaid mõne hetke, mil iga
toon, mida teraspäike terve päeva on rõhunud, ava-
neb lõpuks kuldses valguses ja hingab. Õnn saabub
alles hiljem, metsamajas kohatud inimeste seltsis, kes
on rõõmsad, et nende teekond nad juhuse läbi kokku
on toonud. Aga kõik see tähendab vastuvõtmist.
Õnne eelduseks on leida eneses vaate, hetke ja
õhkkonna vastuvõtja ning ammutada, aktsepteerida,
tabada iga õnnist viivu. Selleks pole ei retsete ega ka
õiget ettevalmistust — tuleb vaid kohal olla, kui see
viiv äkitselt saabub. Muidu on see midagi muud:
rahulolu millegi õnnestumisest või rõõm millegi
valmimisest, mida juba teha oskame. Õnn on habras
just selles mõttes, et ta pole korratav. Õnn on juhus,
nagu kuldlõimed maailmakangas. Sellele tuleb
anduda. (lk 143)

Õpetajate toas riulis on meil mõned **luulekogud**,
mida saab sirvida vabade tundide ajal või pärast
tunde, kui mitmete administratiivsete ja muude tööte
tegemiste vahel on vaja korraks hinge tõmmata ja
mõtted mujale viia. Lemmikuks on kujunenud

**Vladislav Koržetsi luulekogu „Laulud või nii“,
Kristiina Ehini „Kohtumised“ ja Veronika Kivisilla
„Cantus firmus“.** Stiilinäide Koržetsilt:

Laul looduse maitsevusest

Lahke Looja, võta Loodust kaitseda,
sest et meile väga, väga maitseb ta.

Floora ja ka fauna meile mekivad:
paradiisiõunad suitsupekiga,
ehk siis härjasilmad, pärast kreembrülee —
soojalt ja ka külmalt väga hea on see.

Linnukese munad, kitsekese piim,
ilmamere kalad, näiteks savoriin.
Või siis vürtsikilu musta leivaga —
kus veel sellist ilu ilmas leiad sa!?

Prantslastel on konnad, fäärlastel on vaal:
ja las seal siis on nad — nad on kodumaal.
Mulle mulgikapsast, taari kah üks sööm —
see on igast otsast sulaselge rõõm.

Oleme siin ilmas mitme meelega —
nina, kõrva, silma ja ka keelega.
Õpi kõike sööma, kui veel oled noor,
siis saab sinust suur ja tubli omnivoor.

Lahke Looja, võta Loodust kaitseda,
sest et meile tõesti hästi maitseb ta.

Lõpetuseks aga raamatusoovitus peapiiskop Urmas Viilmalt.

Aasta alguses viibisin tööreisil Roots. Seal ühel jumalateenistusel kasutas minu tuttav Ungari piiskop oma jutluses näitena inglise kirjaniku Oscar Wilde'i tuntud jutustust õnnelikust printsist ja pääsukesest. See südamlilik, samas omajagu õpetlik lugu räägib ennastohverdavast sõprusest, ustavusest, lubadustest kinnipidamisest ning asjadest, mis on elus ja maailmas kõige olulisemad. Mulle meenus, et olen seda lugu kunagi lugenud. Koju jõudes otsisin, kas leian loo õnnelikust printsist kusagilt üles. Selgus, et see südamlilik muinaslugu on kohe esimene jutustus Oskar Wilde'i samanimelises raamatus „Õnnelik prints. Granaatõuntest maja“. Raamat on ilmunud eesti keeles esmakordselt 1990. aastal, kuid uustrükk 2006. aastal. Alates 2011. aastast on raamat kõigile soodsalt kättesaadav e-raamatuna. Lisaks õnneliku printsi loole on raamatus veel kaheksa sama õpetlikku ja huvitavat jutustust, mis sobivad lugemiseks lastele alates teisest kooliastemest. Tütar Birgitta-Simi lugus õnneliku printsi loo minu soovitusel läbi ning nõustus, et see on üks ilus ja südamlilik muinaslugu, mida võiksin teistele soovitada.

Ma ise soovitan selle raamatu kõiki lugusid lugeda eriti just täiskasvanutel, kellele Oscar Wilde oma jutustused algself kirjutas.

Mõnusat lugemist!